

1915. JULIUS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

LIV. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

13—14. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

☛ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék. ☛

(Telefon: 37—22.)

Értesítés

az Erdészeti Lapoknak kettős füzetekben való megjelenése tárgyában.

Tisztelettel értesítjük t. olvasóinkat, hogy az Erdészeti Lapok kéthetenkénti szétküldése a háborús viszonyok következtében nehézségbe ütköztvén, a folyóirat további intézkedésig minden hó 15-én kettős füzetekben fog megjelenni.

Budapest, 1915. évi január hó 10-én.

Az Erdészeti Lapok
szerkesztősége.

Csemetekertek műtrágyázása.

Irta: *Lonkay Antal.*

Az „Erdészeti Lapok“ folyó évi május hó 15-én megjelent számában Róth Gyula vetette fel a csemetekertek műtrágyázásnak kérdését, s felhívta azokat a szaktársait, akik már műtrágyával dolgoztak, hogy tapasztalataikat hozzák nyilvánosságra.

Hosszu gyakorlati erdészkedésem ideje alatt tizenhat esztendőn át oly helyen szolgáltam, ahol csemetekertjeimet, részint azért, mert azok csak meredek utakon nagyon nehezen megközelíthető hegyeken feküdtek, részint azért, mert — amit előbb kellett volna megemlítenem — elég trágyát drága pénzen sem lehetett kapni, istállótrágyával nem trágyázhattam, s hogy erőteljes, egészséges csemetéket nevelhessek, kénytelen voltam a talajjavítást műtrágyázással, s illetve a műtrágyázással kapcsolatos zöldtrágyázással eszközölni. Kötelességemül ismerem, hogy tapasztalataimat szaktársaimmal közöljem, annál is inkább, mert az eredményekkel meg voltam elégedve.

Jól mondja Róth Gyula, hogy: „mindaddig, míg a műtrágyázás útján nem tudjuk pótolni a csemetenevelés révén elvont tápláló anyagokat, komoly és nehéz kérdés előtt áll az erdőgazdaság“. Meg kell azonban jegyeznem, hogy tisztán csak műtrágyákkal — ha nem adunk talajunknak humuszképző s nitrifikáló talajbaktérium-nemző anyagokat — csak görögtüzhöz hasonlítható csalóka eredményeket érhetünk el, mert a műtrágyákkal ugyan tápláló anyagokat bőven adhatunk, de nem tarthatjuk fenn és nem javíthatjuk talajunknak a növények erőteljes fejlődéséhez szükséges fizikai tulajdonságait; csakis műtrágyákat használva, talajunk megtömődik, hideggé lesz s a növények fejlődéséhez szükséges mennyiségű levegő és csapadék felvételére csak minimális mértékben lesz képes.

Tulajdonképen a műtrágyázással csakis jó fizikai erőben levő, vagy istálló- és zöldtrágyával javított talajoknak a termését lehet gyarapítani. Például az istállótrágya nem tartalmaz annyi foszfort, amennyi nagy termések előállításához szükséges, de ha az istállótrágyával javított talajba még 1·5—2 métermázsa szuperfoszfátot adunk, normális időjárást és belterjes talajművelést fel-

tételezve, mintatermésünk lehet. Ha sovány talajba került vete-
ményünk gyenge fejlődését tapasztalva, a termésjavítás kedvéért
azt chilisalétrommal felültrágyázzuk, vetésünk sápadt szára és levél-
zete élénken megzöldül, de azért magtermésünk hiányos lesz, mert
dús magtermés fejlesztéséhez foszfor kell. Ép így, ha csak fosz-
forral trágyázunk, de nitrogéntrágyáról nem gondoskodunk, kivá-
natos növényfejlődést el nem érhetünk.

A növények fő tápláló anyagai a nitrogén, a foszfor és a
kálium, ha ezek közül csak egy is többé-kevésbé hiányzik a
talajból, az abban termesztett növények csak annyira fejlődhetnek,
amennyire azt a három fő tápláló anyag közül minimálisan meg-
levő tápláló anyag engedi s illetve a másik két tápláló anyag, ha
még oly bőven is van jelen, nevelő és termékenyítő hatás elő-
idézése nélkül marad vissza a talajban.

Az agyagtalajokban a kálium rendszerint elég bőven megvan,
bár a káliumos műtrágyák nem egyszer agyagtalajokban is ki-
váló eredményeket tüntetnek fel; a könnyű, homokos talajok
azonban káliumban szegények. Foszforban úgy a nehéz, mint a
könnyű talajok szegények. Megelőző istálló- vagy zöldtrágyázás
nélkül a talajok nitrogénben is feltétlenül szegények.

Ami csemetekertjeinknek, különösen régebben használt csemete-
kertjeinknek a talaját általánosan nitrogén- és foszforszegény talajok-
nak mondhatjuk.

Ha ilyen csemetekerti talajt óhajtunk műtrágyázással megjavítani,
akkor agyagtalajokon nitrogén és foszfor, homoktalajokon nitrogén-,
foszfor- és káliumtartalmu műtrágyákat kell adnunk; azaz a talajnak
minden egyes hiányzó tápláló anyagát pótolnunk kell, hogy ered-
ményt érhessünk el.

A foszfort adhatjuk szuperfoszfátban vagy thomassalakban, a
káliút 40%-os kálisóban vagy kainitben, a nitrogént chilisalétrom-
ban, norvégsalétromban vagy mésznitrogénben.

Mivel a szuperfoszfátot külföldről szállított foszforitokból
gyártják, jelenleg s közvetlenül a háboru után szuperfoszfátot nem
könnyen fogunk beszerezhetni, a thomassalakot azonban a cseh-
országi és németországi vaskohókban foszfortartalmu vasérczekből
mészszel való kicsapással gyártják, tehát thomassalakhoz a rendes
vasuti közlekedés megnyílta után azonnal hozzájuthatunk. De csemete-

kertek trágyázásához jobb is a thomassalak, mert ennek foszfora nem vízben, hanem savakban oldható, például a gyökerek által is kiválasztott savban, hatása tehát nem gyors, hanem állandó s lépést tart a csemeték gyökereinek fejlődésével. Azért is jobb a thomassalak, mert ezzel nemcsak foszfort, de meszet is adunk talajunknak, ami mészszegény homoktalajokon megbecsülhetetlen. A mész ugyan nem direkt növényi tápláló anyag, de kiváló mértékben segíti a talajban lévő nyers ásványi táplálóanyagoknak feltárását, vízben oldható vegyületekké való áthasonulását.

Thomassalakból egy kat. holdra három métermázsát szórunk ki, még pedig őszzsel, mert ez a trágyázásnak legalkalmasabb időszaka. Homoktalajokon ugyancsak őszzsel még 0·8—1 métermázsza 40°/o-os kálisót vagy 1·5—2 métermázsza kainitot szórunk el. A nitrogéntrágya kiszórását tavaszra kell hagynunk, ugyanis thomassalakkal egyidőben nitrogéntrágyát nem szórhatunk ki, mert a thomassalak vegyi folyamat útján a nitrogéntrágya nitrogénjét kicsapja. Vagy úgy tehetünk — mivel a mésznitrogént is legjobb őszzsel kiszórni —, hogy a thomassalakot és kálitrágyát kiszórás után a talajba beássuk s a mésznitrogént késő őszzsel, már fagyos időben, a felázott talaj felületére szórjuk. Mésznitrogénből a talaj soványsága szerint 0·6—1 métermázsát számítunk egy kat. holdra.

A másik két nitrogéntrágya, a chilsalétrom és a norvégsalétrom csak tavasszal a már zöld növényzetre szórando ki, kat. holdanként 0·6 métermázsza, még pedig úgy, hogy felerésze tavasszal, felerésze pedig nyár folyamán a harmat nélküli száraz növényzetre olyankor szórassék ki, amikor csendes erőre számithatunk.

A mésznitrogénnél és norvégsalétromnál meg kell jegyezmem, hogy a két erősen maró trágyát keztyüs vagy vazelinnal bekent kézzel szórathatjuk ki, a szóró keze ne legyen sebes s kiszóraskor orrát, száját is bekösse, mert e különben igen hatásos trágyák fájdalmas gyulladásokat okozhatnak. A mésznitrogént emellett még csakis a vegetáció szünetelése idején szabad kiszórunk, azért, ha a kiszórását tavaszra kell hagynunk, a kiszórást követő két héten belül a trágyázott talajba ne vessünk, mert különben a trágya maró hatása az elvetett mag csirázó képességét megöli. A norvégsalétrom is mar, különösen, ha a növényzet, melyre kiszórtuk, nedves, de a

kiszórás után jelentkező megsárgulás rövid időn belül elmúlik, s a növényzet annál sötétebb köntöst ölt magára.

Szuperfoszfáttal bármely trágya, tehát a nitrogéntrágyák is minden veszteség nélkül kiszórhatók. Szuperfoszfáttal kat. holdanként 1·5—2 métermázsát szórunk ki. A szuperfoszfátot csakis agyagos talajon alkalmazzuk, ilyen helyen hozzá a kálitrágya kiszórása nem feltétlenül szükséges, de azért ajánlom a kainit elhintését és beásását, mert tapasztalatom szerint a kainit chlorsavas mérges sói, ha a kainit őszzsel lesz kiszórva s a talajba beásva, elpusztítják a talajban levő pajodokat és lótetveket. Tavasszal alkalmazva, a kainitnek ezen pusztító hatását nem észleltem. Tehát a kainitet, hogy ne csak trágyázzon, de csemetéink ellenségeit is pusztítsa. őszzsel kell kiszórni s a talajba beásni.

Ha elszegényedett talajunknak a fő növényi tápláló anyagokat kizárólag műtrágyázással adtuk meg pár évig, amíg talajunk meg nem tömöttődik és meg nem hidegül, kielégítő eredményeket érhetünk el, s hogy az eredmény állandó legyen, feltétlenül komposztról kell gondoskodnunk s talajunkat humusztképző komposzttal is trágyáznunk.

A nitrogéntrágyát organikus trágyákban is adhatjuk, ilyenek a szárított hizómarha- és a szárított sertéstrágya. Ezekből kat. holdanként 3—5 métermázsát szórunk ki. Thomassalakkal ezeket sem keverhetjük, de mert ezeket is jobb őszzsel kiszórni, úgy járunk el, mint már előbb előadtam, hogy a thomassalakat a talajba beássuk, a nitrogéntrágyát pedig késő őszzsel a talaj felületére szórjuk. Szuperfoszfáttal minden baj nélkül együtt alkalmazhatók. Az organikus nitrogéntrágyák alkalmazása azért is ajánlatos mert a talajba növénytermesztő baktériumflórát visznek be s ahol élénk baktérium-működés folyik, ott nem lehet szó a talaj kihűléséről, hisz az istállótrágya felmelegedését is a hemzsegő baktériumok élénk tevékenysége okozza.

A legbiztosabban jutunk azonban célhoz, ha talajunknak a növényt tápláló anyagokon kívül bőven nyújtunk humuszképző s ezzel talajporhanyító és melegítő anyagot. E legkívánatosabb talajgazdasági állapotot a műtrágyázással kapcsolatos zöldtrágyázással érjük el s ezzel egyben eljutottunk a csemetekerti ugartartás kérdéséhez is.

Szerény véleményem szerint csemetekertekben az ugartartás feltétlenül szükséges; egy és ugyanazon terménynek megszakítás nélkül való termesztését megunja a föld, például a mezőgazdaság üzemében megállapított tapasztalat, hogy lóhere után lóherét biztos eredménnyel csak öt év múlva termesztetünk, a talaj lóhere-unottá lesz. Arra is tudok esetet, hogy luczfenyő termőhelyen, ahol a trágyázás nehézsége miatt teljesen kizsárolt talaju és parlagon hagyott hegyi szántók luczfenyővel sűrűn bevetődtek, az erdei csemetekertek talajában a luczfenyőcsemete nem termett meg. Az igaz, hogy a csemetekert talaja is kizsárolt, de emellett luczfenyő-unott volt,

Az ugartartásnál, mint Róth Gyula is mondja, az a legnagyobb baj, hogy az ugar gondatlan kezelés mellett gyomok tanyája lesz; de amint szintén Róth Gyula tapasztalta, nincs az az ugarvetemény, mely oly ideálisan gyommentesen hagyná a talajt, mint a zöldtrágyanövény.

Zöldtrágyanövényül csakis pillangós virágot választunk, mert az ezek gyökérgumóiban élő paraziták, a legdrágább növénytápláló anyagot, a nitrogént a levegőből minden költség nélkül gyűjtik a talajba. Csemetekertekben zöldtrágyanövényül csakis egy nyári pillangóst, legcélszerűbben a bükkönyt és a csillagfürtöt vethetjük. Agyagos, üde talajba inkább a bükkönyt, száraz homokos talajba a csillagfürtöt.

Az eljárás következő: A csemeték kiszedése után május elején — mert úgy a bükköny, mint a csillagfürt fagyérzékeny — az ugarnak maradó táblán elhintjük a thomassalakot s a talajt felszántjuk vagy felássuk. Ásás után elvetjük agyagos talajon a tavaszi bükkönyt (kat. holdanként 85 kg-t) s homokos talajon a lupinusok közül legcélszerűbben a fehér laposmagu csillagfürtöt (kat. holdanként 70 kg-t) s beboronáljuk vagy begereblyézzük.

A vetés előtt ezért kell thomassalakkal, esetleg szuperfoszfáttal trágyáznunk, hogy amint a növényfiziológusok mondják, nitrogénéhessé tegyük a talajt. Ugyanis, mint előbb említettem, az elvetett termény csak abban az arányban növekedhetik, amelyet a talajban legkisebb mennyiségben levő nélkülözhetetlen növénytápláló anyag megenged. Ha tehát olyan terményt vetünk, mely a levegő nitrogénjét a talajba gyűjteni képes, a növény abban az arányban fog

igyekezni nitrogént gyűjteni, amennyi a talajba adott foszfor tevékenységének kifejlesztésére szükséges.

Megtörténhetik, hogy tulságosan száraz nyár esetén a zöldtrágyanövény igen gyengén indul fejlődésnek s nagyobb zöld növénytömeg kifejlesztésére nem nyújt reményt, ilyenkor úgy segíthetünk a bajon, hogy kat. holdanként 30 kg chili- vagy norvég-salétrom felülszórásával segítjük a pangó növénytenyészet élénk megindulását.

Amint a zöldtrágyanövény virágzani kezd, sarlóval leüttetjük a virágzatát, mert a virágzat kifejlődése sok nitrogént és foszfort fogyaszt. Ezután még egy ideig a zöld tömeget nőni hagyjuk, addig, míg szára fásulni kezd. Ezután az egészet lehengerezzük vagy letiporjuk s mélyen beszántjuk, vagy beássuk. A szántást megelőzőleg azonban kiszórjuk a káinitet, hogy az a talajba kerülve, azt nemcsak gazdagítsa, de a benne levő kártékony rovarokat is pusztítsa.

A most leirt eljárással nitrogént, foszfort, kált és humuszképző anyagot adtunk talajunknak, tehát mindent, ami egy sovány talaj feljavításához szükséges; nincsen reá ok, hogy e feljavítás után csemetenevelésünk ne sikerüljön.

Az első időkben ugyan beszélhetünk némi sikertelenségről, hisz a talajba befördített záldtömeg nem korhad el azonnal s a benne felhalmozott táplálóanyagok csakis a teljes elkorhadás után lesznek vízben oldhatókká s a csemeték gyökerei által felvehetőkké; de biztosítok arról mindenkit, hogy állandó, ki nem maradó záldtrágyázással olyan termékeny lesz a csemetekerti talajunk, mint a minden harmadik-negyedik évben bőven trágyázott szántóföld talaja. Az istállótrágya a szarvasmarha vagy egyéb állat gyomrán átment takarmány, a záldtrágya szintén takarmány, mely egyenesen a földbe kerül, s míg az istállótrágya a növény gyökerei által azonnal felvehető tápláló anyagokat tartalmaz, a záldtrágyának a talajban kell hosszabb idő alatt azon az átalakuláson átmennie, melyen az istállótrágya az állat gyomrában rövid idő alatt átment, de ha egyszer a záldtrágya teljesen elkorhadva a talaj alkotó részévé lett, tápláló és fizikai hatása 3—4 esztendeig épugy kitart, mint az istállótrágyáé; azaz, ha a most záldtrágyázott ugarunk a negyedik esztendőben ismét ugarrá lesz, talaja már nem az a teljesen sovány kizsarolt

talaj, mely ugy tápláló, mint humuszképző anyagok nélkül szükölködik, hanem olyan talaj, melynek nehogy elsoványodjék, a tápláló és humuszképző anyagokat ismét meg kell adni.

Végül önként felmerül a kérdés, hogy a mai rendkívüli időkben, amikor minden egyes szükségletünket pénzen sem szerezhethjük be, miként kezdjük meg a folyó év őszén idei ugartábláink műtrágyázását? A szuperfoszfát nyersanyagát tengeren tulról hozatjuk, szuperfoszfátgyáraink nyersanyag hiányában üzemüket nagyrészt már beszüntették, s ami kevés szuperfoszfát az országban készletben van, bizonyosan már le van foglalva. Foszfortrágyául tehát csakis a thomassalak marad, melyet, ha megrendeléseinket idejekorán teszszük meg, a szállítási nehézségek daczára is megkaphatunk. A chilisalétrom, norvégsalétrom és mésznitrogén szintén a tengerentulról jön be az országba, tehát egyszerüen nem kapható, a kálitrágyák azonban, melyek Németország terményei, megszerezhetők. Miután nitrogéntrágyában oly nagy a hiány, már azért is, mert állatállományunk erős csökkenése miatt az istállótrágya is kevés, a szárított hizómarhatrágya, valamint a szárított sertéstrágya is alig lesz most ősszel kapható, azaz a kevés készlet, amely még rendelkezésre áll, bizonyosan le van már foglalva.

Ezek után azt ajánlom, hogy műtrágyával javítandó ugartábláinkra most ősszel kat. holdanként három métermázsa thomassalakat és két métermázsa kainitet szórjunk el és szántsunk vagy ássunk a talajba be s mivel nitrogéntrágyát különben sem szabad a thomassalakkal keverni, még most ősszel rendeljünk meg tavaszi szállításra holdanként legalább három, de inkább öt métermázsa szárított marha- vagy sertéstrágyát. A thomassalak és a kainit a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (Budapest, V., Alkotmány-utca 29.), a szárított hizómarhatrágya a Műtrágya-Részvénytársaságnál Nagyvárad, a szárított sertéstrágya budapest-kőbányai trágyaszárítógyárnál Budapest, IX., Üllői-ut rendelhető meg.

A jövő tavasszal ugarba jövő táblákon pedig, ugy mint előbb le van írva, kezdjük meg a rendszeres műtrágyázással kapcsolatos zöldtrágyázást. Bükköny- és csillagfürtmag a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, vagy bármely más magkereskedőnél rendelhető meg.

A földadó elengedése a hadi állapot következtében.

Az 1915. évi XIV. t.-cz., amely a közadókat érintő egynémely kérdésnek a hadi állapot folytán szükségessé vált kivételes szabályozásáról szól, 1. §-ában a földadóra nézve állapít meg kedvezményeket, amelyek érvényesítése ügyében a m. kir. pénzügyminiszter f. év. 52600. sz. alatt kelt rendeletével intézkedik.

Az utasítás közelebbről érdekli az erdőbirtokosokat is, tehát egész terjedelmében közöljük.

I.

1. §.

Az 1909. évi XI. t.-cz. 36. és következő §-aiban szabályozott adóelengedésnek van helye:

a) ha a hadi állapotból folyó hadműveletek következtében a földbirtok termésében egyharmad vagy ezt meghaladó károsodás állott elő;

b) ha a hadi állapot következtében a földbirtok a tényleges birtokos, illetve haszonbérelő mulasztása nélkül akként maradt műveletlenül, hogy egyharmad vagy ezt meghaladó károsodás mutatkozik.

c) ha a földbirtok termésének betakarításánál a hadi állapot folytán a tényleges birtokos, illetve haszonbérelő mulasztása nélkül beállott akadályok egyharmad vagy ezt meghaladó károsodást okoztak.

2. §.

Amennyiben jelen utasítás másként nem intézkedik, általában az 1913. évi 50000. sz. utasítás 99—119. §-aiban foglalt eljárásnak van helye.

3. §.

Az adóelengedés iránti igények az érdekeltek által az 1913. évi 50000. számú utasítás 99. §-ában körülírt módon jelentendők be és pedig a jelen utasítás 1. § *a)*, *b)* és *c)* pontjaiban felsorolt esetekre külön-külön.

Ha a bejelentés a jelen utasítás 1. § *b)* és *c)* pontjában foglalt esetek alapján történik, a vonatkozó bejelentéshez csatolandó a községi előljáróságnak (városi tanácsnak) bizonyítványa, melynek igazolnia kell, hogy a károsodás nem a birtokos, illetve

haszonbérllő mulasztásából történt és egyuttal tüzetesen meg kell jelölne azt a körülményt, mely a károsodást előidézte.

Az 1. §. *a)* pontjához tartozó esetekben, valamint a *b)* és *c)* pontjához tartozó esetekben is akkor, ha a károsodás a hadműveletek következtében állott be, a bejelentést a községi előjáróságok (városi adóhivatalok) is megtehetik és amennyiben a bejelentés a *b)* és *c)* pont alapján történik, ez esetben a fentiek szerint a bejelentéshez csatolandó községi bizonyítvánnyal igazolandó körülményeket külön községi bizonyítvány helyett magában a bejelentésben állapítják meg.

4. §.

Az adóelegendés iránti igénybejelentés:

a jelen utasítás 1. § *a)* pontjához tartozó esetekben, szántóföldekre, ha kalászos veteményekről van szó és kertekre, rétekre legelőkre nézve legkésőbb július hó 10-ig;

szántóföldekre, ha kapás veteményről van szó, továbbá szőlőkre és nádasokra nézve legkésőbb szeptember hó 15-éig;

erdőkre nézve a hadműveleteknek az illető területen való befejeztét követő egy éven belül;

a jelen utasítás *b)* pontjához tartozó esetekben, melyek természetesen csak szántóföld és kertenél fordulhatnak elő, legkésőbb július hó 10-éig;

a jelen utasítás *c)* pontjához tartozó esetekben nyomban a gátló akadály bekövetkeztéről, illetve akkor, amikor ennek bekövetkeztéről a tényleges birtokos, illetve haszonbérllő tudomást szerzett, esetleg a szükséghez képest távirati uton adandó be.

5. §.

Az említett határidőkön túl elkésve beadott kárbejelentések a pénzügyigazgatóság által, az elkésés daczára, szabályszerű helyszíni tárgyalás alá veendő.

Az érdekelt birtokosok az elkésve beadott kárbejelentéseikben felhozhatják azokat a körülményeket, melyek a határidő be nem tartásának igazolására szolgálnak.

Amennyiben a vonatkozó kárbejelentésekben ilyen igazolás elő nem fordul, a kincstári kiküldött a helyszíni eljárás során az érdekelt birtokosok meghallgatása mellett megállapítja, vajjon a

bejelentésnek kellő időben való elmulasztása valamely, a birtokostól nem függő körülmény miatt történt-e.

Ha az igazolásul felhozott körülmények méltánylást érdemelnek, vagy egyébként beigazolást nyert, hogy a bejelentésnek kellő időben való elmulasztása nem szándékosan történt, a pénzügyigazgatóság saját hatáskörében határoz az adóelengedés iránti igény felett.

Ha azonban a pénzügyigazgatóság azt vélné, hogy a késedelmes bejelentés szándékos mulasztás folytán következett be, vagy pedig a kárbejelentés oly időben adatott volna be, midőn a kár mérve, illetve a károsodás ténye a termés betakarítása miatt már meg nem volt állapítható, a vonatkozó bejelentéseket a tényállás tüzetes ismertetése mellett, további utasítás végett a pénzügyminiszterhez terjeszti fel.

6. §.

Az elemi kárbejelentések alapján az 1913. évi 50000. számú utasítás 101. §-ának megfelelően a községi előljáróság által szemlejegyzőkönyv veendő fel és pedig mindenkor külön szemlejegyzőkönyv a jelen utasítás 1. § *a)*, *b)* és *c)* pontjaiban felsorolt esetekre vonatkozólag.

Oly községekben, melyek kataszteri birtokivei az ellenség betörése folytán megsemmisültek, a pénzügyigazgatóság a kataszteri telekkönyvet a községi előljáróság kérésére a szemlejegyzőkönyv elkészítése és a kárnak helyszíni felvétele végett kiküldi.

7. §.

A pénzügyigazgatóság a hozzá beterjesztett kárbejelentések és szemlejegyzőkönyvek alapján a községi előljáróságot a kár felvételi jegyzékeknek a szemlejegyzőkönyvek szerint külön-külön való elkészítésére utasítja és a kárbecslésre a határidőt hozzávehetőleg kitűzi.

A kárfelvételi jegyzékek czimlapján határozottan ki kell tüntetni, hogy a jegyzék az 1915. évi XIV. t.-cz. 1. §-ának melyik pontja alapján vétetett fel.

A kárbecslés határidejének kitűzésénél elvül szem előtt tartandó, hogy a jelen utasítás 1. § *a)* és *b)* pontjaihoz tartozó esetekben, a kárbecslés általában az aratás, illetve a termés betakarítása előtt történjék.

A *c)* ponthoz tartozó esetekben pedig a kárbecslés augusztus 15-ike után ejtendő meg.

8. §.

Oly községekre nézve, melyek kataszteri birtokivei az ellenség betörése folytán megsemmisültek, a jelen utasítás 7. §-a értelmében kiadandó kataszteri telekkönyv alapján, az 1913. évi 50000. sz. utasítás 109. §-a szerinti módon ideiglenes kárfelvételi jegyzék állítandó össze.

Ugyancsak ideiglenes kárfelvételi jegyzék állítandó össze oly községekre nézve is, melyekben egymással összefüggő egész dülők károsodtak és a rendes kárfelvételi jegyzék elkészítését a becslési határidő közelségére való tekintettel, a községi nyilvántartó a kitűzött határidőre elkészíteni nem volt képes.

Ha valamely községben oly területek károsodásáról van szó, melyek a hadműveletekből folyó intézkedés folytán a kárbecslés alkalmával meg sem közelíthetők, a kincstári kiküldött a tényállásról a községi előjárósággal jegyzőkönyvet vesz fel, a kataszteri telekkönyv alapján pontosan megállapítja a kérdéses dülöket és földrészleteket és ezekről ideiglenes kárfelvételi jegyzékeket állít össze.

9. §.

A jelen utasítás alapján megejtendő kárbecsléshez a kincstár részéről gazdasági szakértő meghívása mellőzendő.

10. §.

A kár mérve egyharmad, kétharmad részben vagy egészben állapítandó meg aszerint, amint az illető földrészlet várható termése egyharmad, kétharmad részben vagy egészben károsodott.

Az egyes földrészleteknél, ha a károsodás a földrészlet területének csak egy részét érte, a jelen utasítás 1. § *a)* pontjához tartozó esetekben, valamint a *b)* pontjához tartozó esetekben akkor, ha a megművelést a hadműveletekből folyó hatósági intézkedés tette lehetetlenné, a károsodott terület kibecslés alapján állapítandó meg.

A *b)* ponthoz tartozó esetekben azonban akkor, ha a földrészlet megművelése csak általában a hadiállapot miatt vált lehetetlenné,

továbbá a *c)* ponthoz tartozó esetekben csak egész földrészetek után adható adóelengedés.

A *b)* ponthoz tartozó esetekben nyomásos vagy rendszeres gazdasági forgók szerint kezelt gazdaságoknál fekete ugarnak hagyott terület után adóelengedés nem adható.

11. §.

Az érdekelt birtokosok, a kárbecslés alkalmával a kárbejelentésből vagy szemlejegyzőkönyvből esetleg kimaradt dülőkben fekvő földrészetek után is kérhetnek adóelengedést, ily esetekben, ha több földrészeletről volna szó és ezek a kárfelvételi jegyzékbe bepótolhatók nem lennének, ezekről a földrészetekről külön, a jelen utasítás 8. §-ában tárgyalt ideiglenes kárfelvételi jegyzékveendő fel.

12. §.

A kárbecslés alkalmával a kincstári kiküldött a jelen utasítás 1. § *b)* és *c)* pontjához tartozó esetekben meggyőződést szerez arról, hogy a jelen utasítás 3. §-a értelmében a községi előljáráóság által kiállított bizonyítványban a károsodás okául megjelölt körülmény tényleg a kárt szenvedett birtokostól vagy haszonbérletől nem függő körülménynek tekintendő-e és erre vonatkozó véleményét a községi bizonyítványra rájegyzi. Abban az esetben, ha a pénzügyigazgatóság a helyszínén eljáró tisztviselőnek véleménye alapján a felhozott körülményt nem találja az adóelengedés iránti igény megállapítására elfogadhatónak, véghatározatának meghozatala előtt a tárgyiratokat a pénzügyminiszterhez terjeszti fel.

13. §.

Ha a község lakossága a hadviselés érdekében eltávolított és a törvényes rend az aratási időig sem állott még helyre, a közigazgatási bizottságnak, a tényállás ismertetése mellett teendő felterjesztésére, a pénzügyminiszter az adóelengedés iránti eljárást hivatalból rendeli el.

A közigazgatási bizottságnak a pénzügyminiszterhez teendő irányu előterjesztése határidőhöz kötve nincs és önként értőleg csak egész községi határookra alkalmazható.

A pénzügyminiszter vonatkozó rendeletének vétele után a pénzügyigazgatóság a község terhére sommásan előirt földadó törlesztését foganatosítja.

14. §.

Erdőkre nézve adóelengedésnek csak a jelen utasítás 1. §-ának a) pontja alapján van helye.

A kár mérvének megállapítása az 1913. évi 50000. számú utasítás 116. §-ának rendelkezései szerint foganatosítandó és minden esetben az illetékes kir. erdőfelügyelő, esetleg más kir. erdészeti szakértő hallgatandó meg.

15. §.

A jelen utasítás 1. §-a alapján elengedett adókról, az a), b) és c) pontok szerint elkülönítve, évnegyedenként kimutatás készítenendő és a kimutatás a pénzügyminiszterhez felterjesztendő.

Budapest, 1915. évi június hó 16-án.

II.

A hivatkozott 1913. évi 50000. sz. utasításból leginkább a 99. és 116. §§-ok érdeklők az erdőbirtokot, ezeket tehát tájékozással szintén ide iktatjuk.

99. §.

Az elemi károk esetei a községi előljáróságnál (városi adóhivatalnál) *rendszerint írásban* jelentendők be, ha azonban a bejelentés csak szóbelileg történt, az a községi előljáróság (városi adóhivatal) részéről díjtalanul jegyzőkönyvbe foglalandó.

A községeknél (városnál) fizető adózók bejelentésüket e végre megbízott két képviselőjük által *közösen* tehetik meg, a *közvetlen fizetőknek* azonban *külön* kell bejelentést tenniük.

A bejelentések és jegyzőkönyvek a beérkezés napján a rendes községi iktatókönyvbe beiktatandók s a vonatkozó ügyszám és a beadás napja a bejelentésre rávezetendő.

A bejelentésekben felsorolandók: az elemi csapás neve, időpontja, a dülők nevei, esetleg az illető földterületek elnevezései, amelyekben az elemi csapás pusztított, továbbá a károsult vetemény, illetve termés neve.

Oly állítólagos szóbeli bejelentés, melynek megtörténte bármely okból jegyzőkönyvileg igazolva nincs, egyáltalában figyelembe nem vehető. (1909. évi XI. t.-cz. 37. §.)

116. §.

Az elemi csapások által erdőkben okozott károk eseteiben (lásd a jelen utasítás 98. §-ának 1., 2., 5. és 7. pontját) földadó elengedésének csak akkor van helye, ha részben vagy egészben a *főhaszonvétel*, vagyis maga a fatermés semmisült meg; ellenben ha tisztán az *erdei mellékhaszonvételekben* (legeltetésben, fűhasználatban, kéreg-, makk- és gubacstermésben stb.) történt elemi kár, ez magában véve adóelengedés alapjául nem szolgálhat.

A károsult erdőterület egyévi adóját egyharmadrészben, kétharmadrészben vagy egészben kell elengedni, ha annak egyévi fatermése (növedéke) hasonló mérvben semmisült meg.

Több évi fatermés (növedék) megsemmisülése esetén az elemi csapás által sújtott erdőterület után járó adót annyi éven át kell elengedni, ahány évi fatermése (növedéke) a károsult erdőterületnek az elemi csapás folytán megsemmisült.

Több évre szóló adóelengedés csak a birtokosnak az elemi kár bejelentésben kifejezetten előadott kérelmére adható.

Ha a bejelentés ily irányú kérelmet nem tartalmaz, úgy az csak egyévi adóelengedésre szóló kérelemnek tekintendő. Több évi adóelengedésre irányuló bejelentés esetén mindenkor erdészeti szakértő hallgatandó meg. Ha az elemi kár nagyobb mérvű volna, előzetesen a pénzügyminiszterhez kell jelentést tenni.

Annak a megállapításánál, hogy az elemi csapás a károsult erdőterület hány évi fatermését semmisítette meg, a következő szempontok irányadók:

Ha a károsult erdőterület faállománya az elemi csapás előtt a lehető legjobb záródásban és növekvésben volt, vagy legalább is megközelítette a közönséges és tartamos gazdálkodás mellett, rendesen kezelt erdőknél, az illető terület termőhelyi viszonyai között nagy átlagban elérhető szabályos állapotot és ha a most említett erdőterület faállományát az elemi csapás egészben elpusztította, ez esetben a károsult erdőterületnek annyi évi fatermését kell megsemmisültnek tekinteni, ahány éves az elpusztult faállomány volt. Vegyes kora erdőknél az átlagos kort kell e részben alapul venni.

Ellenben, ha az elemi csapás tárgyát képező erdőterület faállománya akár helytelen kezelés folytán, akár pedig abból az okból, mert a birtokos a faállomány egy részét már az elemi csapás előtt kihasználta, számbavehetően kevesebb, illetve gyéribb záródású volt, mint amennyire közönséges gazdálkodás és az illető terület termőhelyi jósága mellett nyerhető középfatermés mennyisége, illetve záródása tehető, úgy a szóban levő erdőterület egész faállományának elpusztulása esetén a károsult erdőterületnek nem annyi évi fatermését kell megsemmisültnek tekinteni, ahány éves az elpusztult faállomány volt, hanem viszonylag kevesebbet. Pl. ha egy 30 kat. hold kiterjedésű erdőterület 20 éves faállományáról, amelyet az elemi csapás egészben elpusztított, megállapítható, hogy az hanyag felújítás, vagy kiméletlen használat folytán közvetlenül az elemi csapás előtt, csak 0·4 záródásban volt s illetve 0·4 részét tette ki annak a fatermésnek, amely rendes gazdálkodás mellett ugyanazon területen termelhető lett volna, ebben az esetben az elpusztult 30 kat. holdnyi erdőterületnek nem 20 évi, hanem csak $20 \times 0\cdot4 = 8$

évi fatermését (növedékét) kell megsemmisítettnek tekinteni s ehhez képest a szóbanlevő terület adóját is csak 8 éven át kell elengedni.

Hasonlóképen kell megállapítani a fatermés megsemmisülésének mérvét és az ennek fejében igényelhető adóelengedés időtartamát abban az esetben, ha a károsult erdőterület faállománya csak részben pusztult el. Pl. ha egy 50 kat. holdnyi rendesen kezelt erdőterület 60 éves, teljes záródású faállományának 0.2 része pusztult el, úgy az 50 kat. holdnyi erdőterületnek $60 \times 0.2 = 12$ évi fatermése szolgál, mint megsemmisült fatermés adóelengedés alapjául. Abban az esetben pedig, ha pl. 50 kat. hold kiterjedésű erdőterületen levő 0.5 záródású 60 éves faállománynak 0.2 része semmisült meg, a károsult területnek $60 \times 0.5 \times 0.2 = 6$ évi fatermését kell az adóelengedésnél alapul venni.

Önként érthető, hogy a megsemmisült fatermés felbecsülésénél nemcsak a teljesen elpusztult famennyiséget kell az adóelengedés szempontjából számításba venni, hanem azt is, mely az elemi csapás következtében annyira megsérült vagy olyan átalakuláson ment keresztül, hogy sem további fentartásra (tenyésztésre), sem pedig okszerű kihasználásra nem alkalmas.

Tartós szárazság által erdőkben okozott károsodás esetén adóelengedésnek csakis a jelen utasítás 98. §-ának 5. b) pontja alatt meghatározott előfeltételek mellett, vagyis akkor van helye, ha a szárazság egész határokat magában foglaló területeken a fiatal ültetéseket teljesen, vagy oly mértékben semmisíti meg, hogy az ültetvényeknek legalább egyharmad részét okvetlenül pótolni kell. Ezeknek az előfeltételeknek fenforgása és szabályszerű megállapítása esetén azonban a fatermés megsemmisülése mérvének és az ennek fejében igényelhető adóelengedés időtartamának meghatározásánál a jelen szakaszban foglalt rendelkezések nyerne alkalmazást.

Az adóelengedés legmagasabb időtartama az elemi csapás sújtotta erdőre fennálló üzemtervben előírt vágásforduló (forda) évének számát meg nem haladhatja és több évre, mint amennyire azt a bejelentésben a birtokos kérte, az erdészeti szakértő véleménye dacára sem terjedhet ki.

Üzemterv nem léte esetén a kataszteri tiszta jövedelem megállapításánál alapul vett vagy a helyi viszonyok között szokásos vágásforduló éveinek számát kell irányadónak tekinteni.

Ha az elemi csapás folytán elpusztult erdőterület állandó jellegű másnemű gazdasági művelés alá vonatott, az adóelengedésre való igény megszűnik és az illető földterület után az adót a tényleges művelési ág szerint kell kivetni.

FAKERESKEDELEM.

Faarverések eredményei.

Alábbiakban az eladás tárgyának (választék, fanem, méretegység) megjelölésén kívül az elfogadott, rendszerint legmagasabb árajánlatot közöljük, amely után zárjelben azt a százalékot jelezzük, amelylyel az elért ár a kikiáltási árat meghaladja. Ez utóbbit tehát úgy számíthatjuk ki, ha a közölt árat ezzel a százalékkal csökkentjük.

I. Tövön.

Turdossini m. kir. járási erdőgondnokság (1915. máj. 17.):

A szihelnei volt urbéres birtokosság erdejében 182 m^3 luczfenyőműfa à 12·64, 32 m^3 tűzifa à 1 K, 60 q cserkéreg à 2 K (+ 26°/o). (Országút mellett és 10 km távolságra a galicziai Jelesnya állomástól.)

A turdossini volt urbéres birtokosság erdejében 3718 m^3 luczfenyőműfa és 1115 m^3 jegenyefenyőműfa à 9·20 K, tűzifa à 1 K, 1300 q cserkéreg à 4 K (+ 16°/o). (10 km távolságra erdei uton Geszeki vasuti állomástól.)

A veszelei volt urbéres birtokosság erdejében 167 m^3 luczfenyőműfa, 316 m^3 jegenyefenyőműfa à 11·76 K, 84 m^3 tűzifa à 1 K, 60 q cserkéreg à 4 K (+ 10°/o). (1·5 km erdei ut és 10 km országút az Árva folyó partjáig.)

A zubrohlavai volt urbéres birtokosság erdejében 228 m^3 luczfenyőműfa, 1202 m^3 jegenyefenyőműfa à 8·63 K, 252 m^3 tűzifa, à 1·0 K, 80 q cserkéreg à 5 K (+ 15°/o). (1·5 km távolságra az Árva partjától.)

A jaszeniczi volt urbéres birtokosság erdejében 904 m^3 luczfenyőműfa à 9·57 K, 226 m^3 tűzifa à 1 K, 340 q cserkéreg à 4·50 K (+ 6°/o). (2·5 km erdei ut és 4 km országút az Árva folyó partjától.)

A szlaniczai volt urbéres birtokosság erdejében 760 m^3 luczfenyő, 350 m^3 jegenyefenyőműfa à 11·51 K, 276 m^3 tűzifa à 1 K, 290 q cserkéreg à 5·50 K (+ 16°/o). (1 km távolságra az Árva folyó partjától.)

A turdossini volt urbéres birtokosság erdejében 88 m^3 luczfenyőműfa à 12 K, 22 m^3 tűzifa à 2 K, 35 q cserkéreg à 7 K (0°/o). (Az Árva folyó partja mellett.)

Az alsóstepáni volt urbéres birtokosság erdejében 166 m^3 luczfenyő, 34 m^3 jegenyefenyőműfa à 10·09 K, 48 m^3 tűzifa à 1 K, 60 q cserkéreg à 6·50 K (+ 12°/o). (Az Árva folyó partjától 0·2 km távolságra.)

A bobrói volt urbéres birtokosság erdejében 1376 m^3 luczfenyő, 100 m^3 erdeifenyőműfa à 10·60 K, 398 m^3 tűzifa à 2·50 K, 520 q cserkéreg à 5 K (+ 12°/o). (Az Árva partjától 6·2 km távolságra.)

A brezoviczai volt urbéres birtokosság erdejében 396 m^3 luczfenyő, 179 m^3 jegenyefenyőműfa à 6·68 K, 101 m^3 tűzifa à 1 K, 140 q cserkéreg à 3 K (+ 14°/o). (A trsztenai vasuti állomástól 8·9 km távolságra.)

A námesztői volt urbéres birtokosság erdejében 442 m^3 luczfenyő, 592 m^3

jegenyefenyőműfa à 9·50 K, 182 m³ tűzifa à 1 K, 160 q cserkéreg à 4·50 K (+ 5⁰/o). (Az Árva folyó partjától 4·0 km távolságra.)

Ugyanott 720 m³ luczfenyőműfa à 8·47 K, 180 m³ tűzifa à 1 K, 270 q cserkéreg à 1 K (+ 13·0⁰/o). (A galicziai Jelesnya állomástól 14 km távolságra, ebből 5 km erdei út, 9 km országút.)

A podbjeli volt urbéres birtokosság erdejében 546 m³ luczfenyő, 146 m³ jegenyefenyőműfa à 9·42 K, 148 m³ tűzifa à 1 K, 172 q cserkéreg à 5 K (+ 19⁰/o). (Az Árva folyó partjától 4 km távolságra.)

A polhorai volt urbéres birtokosság erdejében 210 m³ luczfenyő, 629 m³ jegenyefenyőműfa à 11·67 K, 149 m³ tűzifa à 1 K, 70 q cserkéreg à 1·50 K (+ 21⁰/o). (A galicziai Jelesnya vasuti állomástól 13 km távolságra, ebből 10 km országút, 3 km erdei út.)

A rabcsai volt urbéres birtokosság erdejében 316 m³ luczfenyő, 380 m³ jegenyefenyőműfa à 10·19 K, 123 m³ tűzifa à 1 K, 110 q cserkéreg à 4 K (+ 12⁰/o).

Zilahi m. kir. járási erdőgondnokság (1915. május 27.):

Az oláhbaksai volt urbéres birtokosság erdejében 500 ürm tölgydorong à 4·50 K (0⁰/o).

Rózsahegy m. kir. járási erdőgondnokság (1915. jun. 2.):

A luzsnai soltési volt urbéres birtokosság erdejében 269 m³ luczfenyőműfa eladatott összesen 3898 K-ért, 254 m³ jegenyefenyőműfa eladatott összesen 3900 K-ért (+ 1·3⁰/o).

Zsolnai felső m. kir. járási erdőgondnokság (1915. jun. 2.):

A kisuczajhelyi volt urbéres birtokosság erdejében 3430 m³ lucz- és jegenyefenyőműfa à 15·50 K (+ 29·16⁰/o). (Kisuczajhely vasuti állomástól 1·0 km távolságra.)

Liptóújvári m. kir. járási erdőgondnokság (1915. jun. 7.):

A dovallói volt urbéres birtokosság erdejében 98 m³ 10—20 cm vastag, 276 m³ 21—25 cm vastag és 1468 m³ 26 cm és feljebb vastag luczfenyő-épületfa à 14·20 K (+ 39·3⁰/o).

Zsolnai felső m. kir. járási erdőgondnokság (1915. jun. 10.):

A turzófalvi volt urbéres birtokosság erdejében 758 m³ lucz- és jegenyefenyőhaszonfa à 11·38 K (+ 5·13⁰/o). A turzófalvi állomás 11·8 km távolságra fekszik.

Sepsiszentgyörgyi m. kir. járási erdőgondnokság (1915. jun. 13.):

A sepsiszentkirályi ref. egyház, lelkész és tanító erdejében 352 ürm³ tölgyvargafa à 2·85 K, 264 q cserkéreg à 2 K.

A sepsiszentkirályi unitárius egyház, lelkész és tanító erdejében 1332 ürm tölgyvargafa à 2·85 K, 604 q cserkéreg à 2 K.

Garamladoméri m. kir. járásí erdőgondnokság (1915. jun. 15.):

Pálosnagymező község erdejében („A” üzemosztály) 14·9 m³ 20—30 cm k. átm., 118·1 m³ 31—40 cm k. átm., 630·2 m³ 41 cm és feljebb k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 9·03 K, 64 m³ tűzifa à 1 K. (Az erdő 19 km távolságra fekszik Zsarnócza vasuti állomástól);

a „B” üzemosztály II. vágásban: 4131 ürm bükk-tűzifa à 0·70 K. (Az erdő 19·2 km távolságra van Kisugrócz vasuti állomástól);

a „B” üzemosztály I. vágásban: 1069 ürm bükk-tűzifa à 1 K. (Az erdő 14—15 km távolságra van az oszlányi vagy kisugróczy vasuti állomásól);

a „D” üzemosztályban: 747 ürm bükk-tűzifa à 1·60 K. (Az erdő 15 km távolságra van Zsarnócza vasuti állomástól.)

Lőcsei m. kir. járásí erdőgondnokság (1915. jun. 24.):

Merény község erdejében 40·4 k. hold évi vágásterületen levő lucz- és jegenyefenyőépülete (m³.ként döntés és lekérgezés után az erdőn) à 8·05 K (+0·63%). (A vágás távolsága a községtől 8 km erdei uton, a község távolsága a legközelebbi vasuti állomástól 23·3 km.)

II. Kitermelt állapotban.

a) Múfa.

Máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság (1915. máj. 6.):

A rónaszéki m. kir. erdőgondnokság kerületében széltörésből kitermelt tölgyfák: 1029 drb. 926 m³ I. és II. osztályu rönkö (ebből 9 drb. 14 m³ I. osztályu, a többi II. osztályu) eladatott összesen 33.568 K 72 fillérért (+12%). Ebből esik tőár I. osztályu rönköre 50·95 K, II. osztályu rönköre 25·20 K.

Ugyanott szétszórtan heverő régebbi széldöntésekből kitermelt és a Szenes kalvária rakodón készletezett vegyes minőségü 142 drb. 152 m³ tölgy-épület- és múfa eladatott összesen 4431 K 77 fillérért (+12%), tőár 20·16 K

Lugosi m. kir. erdőigazgatóság (1915. máj. 28.):

A felsőkastélyi raktárban kitermelt 2103 akó tölgydonga à 3·25 K (+1·6%) tőár (akónként) 2·13 K.

A facsádi raktárban kitermelt 722 akó tölgydonga à 3·21 K (+0·3%), tőár 2·21 K.

A begaszuszányi raktárban kitermelt 464 akó tölgydonga à 3·22 K (+0·6%), tőár 1·87 K.

A lugosi raktárban kitermelt 2520 akó tölgydonga à 3·32 K (+0·6%). tőár 1·97 K.

A felsőkastélyi raktárban két oldalt faragott iparvasuti tölgytalpfa 23 drb. 2·25 m-es à 0·82 K, tőár darabonként 0·57 K (+2·5%), 2569 drb. 1·50 m-es à 0·55 K, tőár darabonként 0·37 K (+10%), 782 drb. 1·25 m-es à 0·45 K, tőár darabonként 0·31 K (+12%).

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság. Az erdőbányoni, besztercebányai és zolyomlipcei erdőgondnokságban termelt és rakodókra közelített fenyőhaszonfa:

111 m^3 12 és több *cm* k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 16·44 K (+ 13·8%),
tőár 13 04 K.

190 m^3 12 és több *cm* k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 16·18 K (+ 15·4%),
tőár 12 78 K.

120 m^3 12 és több *cm* k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 16·70 K (+ 18·2%),
tőár 13 40 K.

191 m^3 12 és több *cm* k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 16·70 K (+ 16·5%),
tőár 13 30 K.

(A rakodók távolsága Besztercebányától 11·5 *km*, ebből 10 *km* tvh. ut 1·5 *km* erdei ut.)

100 m^3 12 és több *cm* k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 16·40 K (+ 24·5%),
tőár 13 00 K.

50 m^3 12 és több *cm* k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 13·14 K (+ 13·7%),
tőár 9 74 K.

840 drb. 1·6 *m* hosszú jegenyefenyőszőlőkaró 1000 drb.-ként à 29·13 K (13·7%),
tőár 1000 drb.-ként 11 13 K.

898 drb. 2·5 *m* hosszú jegenyefenyőszőlőkaró 1000 drb.-ként à 72·49 K (+ 13·7%),
tőár 1000 drb.-ként 37 49 K.

435 drb. erdei lécz 100 drb.-ként à 17·93 K (+ 13·7%), tőár 100 drb.-ként 9 93 K.

(A rakodóhely Besztercebányától 12·0 *km* távolságra van, ebből 10 *km* tvh. uton, 2 *km* erdei uton.)

55 m^3 12 és több *cm* k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 16·28 K (+ 25·6%),
tőár 12 96 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 13·5 *km*, ebből 13·00 *km* kiépített jó ut, 0·5 *km* régi dűlőut.)

170 m^3 12 és több *cm* k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 13·87 K (+ 29·1%),
tőár 10 77 K.

(A rakodó Besztercebányától 12 0 *km* távolságra van, ebből 6 0 *km* tvh. ut, 6 *km* rossz dűlőut.)

129 m^3 12 és több *cm* k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 14·32 K (+ 29·2%),
tőár 11 22 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 13·5 *km*, ebből 6 *km* tvh. és vicinális, 7 5 *km* dűlőut.)

209 m^3 12—25 *cm* k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 15·73 K (+ 19·9%),
tőár 13 01 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 11 0 *km*, ebből 9 0 *km* vicinálisut, 2 *km* dűlőut.)

253 m^3 26 és több *cm* k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 18·47 K (+ 23 0%),
tőár 15 75 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 11 0 *km*, ebből 9 *km* vicinálisut, 2 *km* dűlőut.)

204 m³ 12—25 cm k. átm. jegenyefenyőhaszonfa à 15·99 K (+ 21·90/0),
tőár 13·29 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 10·5 km, ebből 9 km viczinálisut,
1·5 km düllőut.)

739 m³ 26 cm és több k. átm. vastag jegenyefenyőhaszonfa à 18·65 K
(+ 24·30/0), tőár 15·94 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 10·5 km, ebből 9 km viczinálisut,
1·5 km düllőut.)

160 m³ 12—25 cm és több k. átm. lucz- és jegenyefenyőhaszonfa à 7·50 K
(+ 70/0), tőár 1·90 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 9·9 km.)

833 m³ 26 és több cm k. átm. lucz- és jegenyefenyőhaszonfa à 9·87 K
(+ 9·80/0), tőár 4·27 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 9·9 km.)

273 m³ 26 és több cm k. átm. lucz- és jegenyefenyőhaszonfa à 14·50 K
(+ 20·80/0), tőár 8·60 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 9·9 km.)

84 m³ 12—25 cm k. átm. lucz- és jegenyefenyőhaszonfa à 12·40 K (+ 24·90/0),
tőár 6·80 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 9·9 km.)

14 m³ 12 és több k. átm. lucz- és jegenyefenyőhaszonfa à 7·01 K (+ 16·80/0),
tőár 7·01 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 59 km törvényhatósági uton.)

53 m³ 12—25 cm vastag k. átm. lucz- és jegenyefenyőhaszonfa à 16·20 K
(+ 14·10/0), tőár 12·60 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 59 km törvényhatósági uton.)

114 m³ 26 és több cm k. átm. lucz- és jegenyefenyőhaszonfa à 19·22 K
(+ 20·10/0), tőár 15·61 K.

(A rakodó távolsága Besztercebányától 59 km törvényhatósági uton.)

Bustyaházai m. kir. erdőhivatal (1915. jun. 16.):

A németmokra, bruszturnai és királymezői felső erdőgondnokságokban
1913. évi döntésből visszamaradt 10.000 m³ lucz- és jegenyefenyőszál-
és rönkfa 1000—1000 m³-es csoportokban. 1—9. csoportnál egyforma
eredmény à 18·12 K (+ 0·10/0), tőár 11·11 K.

A 10. csoportnál à 18·19 K (+ 0·50/0), tőár 11·15 K.

(12. csoport még eladatlan maradt l. az eredménytelen faárveréseknél.)

b) Tüzifa.

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság (1915. jun. 5.):

Kütermelt és erdei rakodókra közelített 417 ürm bükkhasáb à 3·40 K, tőár
1·50 K, 120 ürm bükkhasáb à 4·00 K, tőár 2·10 K, 58 ürm lágyhasáb
à 2·80 K, tőár 1·00 K, 425 ürm lágyhasáb à 3·40 K, tőár 1·60 K. Az erdei
rakhelyek Zólyomlipcse vasuti állomástól átlag 12 km távolságra fekszenek,
ebből 6 km erdei ut, 6 km jókarban levő törvényhatósági ut.

III. *Eredménytelen faárverések.*

Kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság, (1915. máj. 31.):
A gyalui m. kir. erdőgondnokságban a nyegruczavölgyi farakodón kiter-
melt 6154 m^3 4, 5, 6 és 8 m hosszú 8/16 cm vastag luczfenyőszarufa.

Bustyaházi m. kir. erdőhiatal (1915. jun. 16.):
A németmokraí, bruszturái és királymezői felső erdőgondnokságokban
az 1913. évi döntésből visszamaradt 12.000 m^3 lucz- és jegenyefenyő-
szál- és rönkfa 1000—1000 m^3 -es csoportokban. (10 csoport értékesítettet
l. a műfarovat alatt.)

A cserkéregüzletben eddig nem is sejtett kereslet észlelhető
amely az árakat napról-napra felhajtja. Ezért a cikkkért, melyért
még pár évvel ezelőtt 4—6 K-t fizettek 100 kg -ként, ma 30—32 K-t
fizetnek.*) A piacra kerülő árut a szó szoros értelmében elkap-
kodják. Az árak további emelkedése valószínűnek látszik, mert a
börgyarak jelentékeny cserzőanyagszükséglete mellett csakis a bel-
földi anyagra vagyunk ráutalva. A tölgy- és luczfenyőkéreg között
alig van árkülönbség és a nagy verseny folytán a minőség szerinti
osztályozás is megszűnt. (Fr. L.)

IRODALOM.

Lapszemle.

A sziléziai és az alpesi eredetű vörösfenyő élettana tulaj-
donságáról dr. *Cieslar* a Centralblatt f. d. ges. Forstwesen mult
évi V. és VI. füzetében a bécsi erdőben eszközölt 24 év előtti
kísérleti telepítések alapján, amelyeken a magyar erdészek 1913-ban
megfordultak, hosszabb tanulmányt írt, amelynek eredményét a
következőkben foglalja össze:

1. A Szudétákban származó vörösfenyő nagyobb mértékben
türi az árnyékot, mint az alpesi vörösfenyő; előbbi állományai

*) Már télen rámutattunk a cserkéreg várható igen nagy áremelkedésére
és figyelmeztettük az uradalmakat, hogy erre erdeik értékesítésénél tekintettel
legyenek. A kedvező helyzetet azonban csak azok a kevesek aknázhatták ki,
akik a kérget házilag termeltették. A tövön való értékesítésnél a kitűnően szerve-
zett kereskedelem 8—9 K-nál többet tavasszal még nem ígért 100 kg -ként így s
óriási haszonhoz jut. Vajjon mikor fogják uradalmaink az ilyen esetekből a
következtetéseket levonni. Szerk.

tehát sűrűbbek, a talajt jobban védik; elegendően más árnytüdő fajokkal is a sziléziai eredetű vörösfenyő jobban felel meg, annál is inkább, mert...

2. hossznövekvése — legalább is a 27. életévig — élénk, mint alpesi fajrokonáé. Jegenyefenyővel, bükkal és luczfenyővel való elegyei előnyösebbek, mint a nagy magasságból eredő alpesi vörösfenyő elegyei.

3. A Szudétákból származó vörösfenyő a kísérleti állományban kiválóan egyenes szálu törzseivel tűnt ki. Az alpesi vörösfenyő között sok görbetörzsű volt.

4. Az alpesi vörösfenyő törzsei alul nagyon sudarlósak, a sziléziai vörösfenyő törzsei nagyon hengeresek. Ez a jelenség részben arra vezethető vissza, hogy a tiroli vörösfenyő kérge a törzs alsó szakaszán nagyon vastag. Törzsalak és nagyobb kéregvastagság az alpesi fenyő öröklékeny tulajdonságai.

5. A fa megéredése (gesztesedése, Verkernung) a sziléziai vörösfenyőnél gyorsabban halad és a fiatal korban nagyobb mérvű, mint az alpesi vörösfenyőnél. Ez a jelenség arra vezethető vissza, hogy a szabadabban álló (fényigényesebb), nagyobb koronával bíró alpesi vörösfenyőnek nagyobb keresztmetszetű vízvezető rétegekre van szüksége. A megéredés menete tehát öröklékeny tulajdonságok folyamánya.

6. A törzsalak nem csupán statikai (állékonysági) tényezőktől függ, de ép oly kevésbé *egyedül* a vízvezetési képesség iránti szükséglettől; hanem a törzsalak képződésénél *mindkét* tényező befolyást gyakorol.

7. A sziléziai vörösfenyő fája a törzs minden részében lényegesen nehezebb, mint az alpesi fenyőé. A súlybeli eltérés legnagyobb a törzs alsó részében. A súlyapadás a tőtől a csucs felé — a statikai tényezőknek megfelelően — nagyobb a sziléziai, mint az alpesi vörösfenyőnél. Az alsó törzsrész fajsúlyára a törzsalak döntő befolyást gyakorol.

8. Az egyes törzs tömegprodukciója mindkét változatnál csak lényegtelenül tér el. Állományban a sűrűbben álló sziléziai vörösfenyő nagyobb fatermést nyújt.

9. Erdőgazdasági érdekből kívánatos lenne a „lengyelországi” vörösfenyőt erdőtenyésztési tekintetben közelebbi vizsgálat alá venni.

A fentiekben ismertetett vizsgálati eredmények arra utalnak, hogy a vörösfenyőnek középhegységben és a magashegység alsóbb szintjeiben való megtelepítéséhez inkább a klíma-rokon sziléziai magot szerezzük be.

Erdészeti Kísérletek 1915. évi 1—2. füzet. Rónai György: Erdőbecslési kísérlet a különböző eljárások pontosságának összehasonlítására.

Rónai leír egy kísérleti felvételt, amely — bár más czéllal és más eljárással — bizonyos értelemben kapcsolódik *Fekete* Zoltánnak az E. K. 1914. évi 1—2. füzetében leírt tanulmányához. *Fekete* a próbateres eljárások pontosságát, munka- és idősükségletét kutatta, azokat a törzsenként való felvételhez hasonlítva, *Rónai* pedig magának a törzsenként való felvételnek pontosságát keresi különféle számításbeli eljárások alkalmazása mellett, összehasonlítva az eredményeket a döntés után megállapított tényleges fatömeggel.

Az adatok 0,8 ha-nyi kísérleti terület pontos és részletes felvételeiből valók. A terület a karámi m. kir. erdőgondnokságban fekszik, nagyon kedvező viszonyok között, 90 éves állománya tulnyomóan luczfenyő. A részletesebb leírásra nem térek ki.

A kísérlet kiterjedt a következő eljárásokra:

1. Állománybecslés vastagsági osztályok alkotása nélkül, egy vagy több, az egész állományra vonatkozó átlagfával.
2. Szabadon alkotott vastagsági osztályokkal (közönséges eljárás).
3. Egyenlő körlapösszeget tartalmazó vastagsági osztályokkal (*Hartig* Róbert eljárása).
  - a) 3 vastagsági osztálylyal,
  - b) 5 vastagsági osztálylyal,
4. *Draudt* módszere
  - a) a próbatörzsek száma az egész törzsszám 5%-a
  - b) a próbatörzsek száma az egész törzsszám 10%-a
5. *Urlich* módszere
  - a) *Urlich* eredeti eljárása 10 próbatörzsszel és ugyanannyi törzscsoporttal,
  - b) *Urlich* módosított eljárása 3 és 5 törzscsoporttal, mindegyikben 3—3 próbatörzsszel.
6. *Baur* eljárása.

7. *Block* módszere.
8. *Metzger* módszere.
9. Fatömegtáblákkal való becslés.
10. Állománybecslés tömeggörbével és *Kopecky*-féle tömeg-egyenessel.
11. Állománybecslés tangenstörzstömegtáblákkal.
12. Állománybecslés tarvágással.

Az első hat hazánkban szélkében ismeretes volt eddig is, a többiek vagy egyáltalán nem szerepeltek, vagy csak kevésbé, pedig ezek között vannak az újabb eljárások, amelyek egyszerű és gyors munka mellett teljesen kielégítő pontosságot nyújtanak, amire már *Fekete* Zoltán és *Rónai* is rámutattak „A fatömegtáblák alkalmazásának gyakorlati méltatása“, illetőleg „Uj faállománybecslési eljárás“ című cikkeikben. (Erd. Kisérl. 1914. 4., ill. 1913. 3—4.)

Különös érdekléssel bírnak a 11. alatti eljárás, a tangenstörzstömegtábla, amelyet *Rónai* dolgozott ki és amely külföldön még ismeretlen.

A kísérlet eredménye, — amely a cikkben részletesen van kifejtve — röviden a következő:

1. Állománybecslés vastagsági osztályok alkotása nélkül egy vagy több — az egész állományra vonatkozó — átlagfával.

Egy átlagfa alkalmazása kétes értékű eredményt ad, mert 17%-ig menő eltérések is lehetségesek, viszont kedvező esetekben 0·5-ra súlyodt a hiba.

Több átlagfából kiszámított eszményi átlagfa — különösen, ha több (25) adatból lett az átlag kiszámítva — teljesen kielégítő pontosságot nyújt.

Ez az eljárás azonban csak az összes fatömeg megállapítására alkalmas, megbízható választékolást nem enged meg.

2. Állománybecslés szabadon alkotott vastagsági osztályokkal.

Ez az eljárás a különféle vastagságú fákat külön-külön veszi számításba és pedig czélszerűen oly csoportosítással, amely az illető vidéken divó értékosztályozással összevág.

Az egész fatömegben kielégítő volt a pontosság, 2%-on alul maradt a hiba, de az egyes vastagsági osztályokon belül elég nagy eltérések mutatkoztak.

3. *Hartig* módszere, egyenlő körlapösszeggel bíró vastagsági osztályokkal. A pontosság kielégítő, de a választékok arányát nem adja megbízhatóan.

4. *Draudt* módszere. A döntendő próbatörzsek számának előre való megállapításával minden vastagsági osztályból. A pontosság kielégítő, a választékok arányai részletesen megállapíthatók, de nagyon sok próbatörzsre van szüksége.

5. *Urich* módszere egyenlő törzsszámmal bíró vastagsági osztályokkal. Az eredmény úgy a fatömeg, mint a választékarány szempontjából pontos, de a feldolgozás sok munkát ad. Ennek az eljárásnak egyszerűsített alakját alkalmazzák a német erdészeti kísérleti állomások.

6. *Baur* módszere. Ez is az *Urich*-félének egyszerűsítése, amely úgy fatömeg, mint választékarány szempontjából kielégítő pontos eredményt ad. A próbafát minden vastagsági osztályban külön számítás nélkül abból a vastagsági fokból vesszük, amelynek a törzsszáma a legnagyobb, ami lényeges munkamegtakarítást jelent a sok számítás elmaradása révén.

7. *Block* módszere ismételt felvételeknél is mindig egyforma számú törzset sorol egy-egy vastagsági osztályba a legvastagabbaktól kezdve. Az eljárás pontossága kifogástalan, emellett jó áttekinthetést nyújt az állomány fejlődésén az ismételt felvételek könnyű összehasonlítása miatt.

8. *Metzger* módszere (I. Erdészeti Lapok. 1915. 3—4. sz.). Ez nagyon egyszerű és gyors eljárás, amely emellett kiválóan jó eredményt ad, de csak egykoru, elegendően és idősebb állományokban nyújt megbízható, pontos adatokat, mert az eljárás az ezeknek az állományoknak, természetes fejlődésében megnyilvánuló törvényszerűségeken alapszik.

Egyszerűsége, gyorsasága és pontossága miatt *Rónai* nagyon ajánlja ezt az eljárást a gyakorlati erdőgazdaság figyelmébe.

9. Állománybecslés fatömegtáblákkal 15—20 fa magasságának megmérése alapján és a *Grundner-Schwappach*-féle fatömegtáblák segítségével. *Rónai* éppen úgy, mint *Fekete* a fentebb említett tanulmányában kimutatja, hogy a fatömegtáblákkal való becslés — gyors és olcsó munka mellett — kifogástalan eredményeket nyújt.

10. Állománybecslés tömeggörbékkel és *Kopeczky*-féle tömeg-egyenessel. Ez a két eljárás hasonló alapokon nyugszik és tulajdonképpen fatömegtábla alapján becsül, amelynek adatai a kérdéses állomány törzseiről vannak véve. Mindakettő gyors munkát és teljesen kielégítő pontosságot nyújt, de a második eljárás gondos kivített követel.

11. Állománybecslés tangenstörzstömegtáblákkal. Ezt az eljárást *Rónai* vezette le a két előbbiből és azoknak lényeges egyszerűsítését jelenti a pontosság csorbitása nélkül.

A gyors és pontos munka miatt ez ajánlható elsősorban gyakorlati széleskörű alkalmazásra.

Nagy előnye, hogy csak egy-két mintatörzsre van szüksége és ezeknek átmérője is tetszésszerűen lehet, sőt nem kell ezeket sem okvetlenül ledönteni, hanem fatömegtáblákból vehető ki köbtartalmuk.

12. Az állomány fatömegének megállapítása tarvágással. Ez természetesen a legpontosabb eljárás és az összehasonlításnak alapját szolgáltatta.

A cikk befejezésében az eredmények röviden össze vannak foglalva és a kísérletből leszűrhető tanulságok levonva.

Annak megítélése végett, hogy melyik eljárásnak mi az előnye a pontosság szempontjából, két csoportra osztja *Rónai* azokat.

Az első csoportba tartoznak azok, amelyek egy átlagos törzsről következtetnek az egész fatömegre vagy annak bizonyos részére. Ezeknél a főszűly a próbatörzs helyes megválasztásán fekszik, mert az itt elkövetett hiba sokszorozódik. Ilyen az 1—6. alatti eljárás, ezek közül az 1 alatti (állományátlagfa) pontossága ingadozó, a többiek egyformán pontosak.

A második csoport a szabályos állományok összetételében mutatkozó szabályszerűségeket használja fel a becslésre, ezek a 7—11. alatti eljárások. Itt is szükséges a próbatörzs, de azok megválasztásánál sokkal szabadabban mozog a becslő, mert nincs kötve bizonyos méretek figyelembevételéhez, azonkívül az esetleg becsuszó hibás adat nincs közvetlen befolyással az eredményre.

Rónai nagyon fontosnak tartja azt, hogy nem kell bizonyos mellmagassági átmérőt keresni, hanem csak a megfelelő alakot,

mert gyakran megtörténik, hogy a becslő inkább csak az átmérőt nézi, mint a törzs alakját, ami lényeges hibaforrást jelenthet.

Mivel valamennyi eljárás jó eredményt nyújthat, természetes, hogy azok alkalmazása legelőnyösebb, amelyeknél gyors és olcsó munka mellett könnyebben kereshető ki a megfelelő átlagtörzs, illetőleg az itt elkövetett hiba kevésbé befolyásolja az eredmény helyességét.

Ezek a tömeggörbével és a tömegegyenessel való becslések és a *Rónai*-féle tangenstörzstömegtábla.

A fatömegtáblákkal való becslés pontossága valamivel ingadozóbb, mint az előbbieké, mert adataik nem alakíthatók a helyi viszonyok szerint.

Metzger-féle eljárás normális állományoknál nagyon jó és gyors munkát biztosít, de éppen ennek megítélése és alkalmazásának helyessége érdekében jártasságot és körültekintést igényel. *Rónai* nagyon ajánlja általános használatra.

Dr. *Lengyel* Géza: A királyhalmi m. kir. külső erdészeti kísérleti állomás területe növényzetének ismertetése.

Ez a czik eredetileg az erdészeti kísérleti állomások nemzetközi szövetségének az 1914-ik évre tervezett közgyűlése számára volt megírva avval a czéllal, hogy annak résztvevőivel megismertessük a homokvidék flóráját.

A füzetet intézeti és személyi ügyek zárják le, előbbieken az állomás röviden beszámol az erdészeti kísérleti állomások nemzetközi szövetségének elmaradt közgyűlése iránt tett előkészületeiről. A közölt rövid adatok azt mutatják, hogy valóban sajnálhatjuk a közgyűlés elmaradását, mert az állomás teljesen felkészülten várta a külföld itéletét és kétségen kívül nemcsak hazánk erdészeti kísérletügyének, de általánosságban hazánk erdőgazdaságának nagy és fontos szolgálatot teljesített volna avval, hogy elvállalta ezt a nehéz feladatot.

A kongresszus elé a következő munkákat akartuk vinni, amelyekhez még más, régebben tárgyalás alatt álló kérdések megvitatása csatlakozott volna, így pl. a nemzetközi bibliographia, az erdeifenyő származási kérdése és egyebek.

Hazánk részéről: *Ajtay Jenő*: A delibláti kincstári homokpuszta ismertetése.

Bernátsky Jenő: A magyar Alföld fás növényzete.

Csik Imre: A Magas Tátra kincstári birtokairól.

Fekete Lajos és Blattny Tibor: Az erdészeti jelentőségű fák és cserjék elterjedése a Magyar Állam területén (a m. kir. földmívelésügyi miniszter külön megbízásából).

Günther Frigyes: A gödöllői „József főhercegliget“ m. kir. fenyőkisérleti telep.

Kallivoda Andor és Kiss Ferenc: Szeged és Szabadka sz. kir. városok erdőbirtokainak leírása.

Lengyel Géza dr.: Királyhalma és környékének, Vadászerdő és környékének, továbbá az Óhegy-likavkai utvonálnak flórája.

Réthly Antal dr.: Adatok az erdészeti kísérleti állomások meteorológiai viszonyaihoz.

Rónai György: A likavai erdőlési kísérletek eddigi eredményei.

Róth Gyula: A likavai m. kir. erdőgondnokság kerületében fekvő kísérleti területeink.

Szaltzer Lajos: A liptóujvári m. kir. külső erdészeti kísérleti állomás.

Teodorovits Ferenc: A királyhalmi m. kir. erdőőri szakiskola és külső kísérleti állomás tanulmányi erdejének leírása.

Török Sándor: A m. kir. külső erdészeti kísérleti állomás Vadászerdőn.

Vadas Jenő: Az erdészeti kísérletügy Magyarországon.

A m. kir. erdészeti főiskola növénykertje és tanulmányerdeje, mint kísérleti terület.

Az ákácza monografiája.

Volfinau Gyula: A kisiblyei csemetekertben végzett kísérletek ismertetése.

A kisiblyei dendrológiai kert ismertetése.

Wagner János: A deliblati kincstári homokpuszta növényvilága.

Zólyomy Imre: Selmecz- és Bélabánya thj. város erdőgazdaságának rövid leírása.

A külföld részéről: *Egger Károly dr.* a máriabrunni cs. kir. erdészeti kísérleti állomás asszisztense: Vorgang bei Aufstellung von Holzertragstafeln binnen kurzer Frist.

Kubelka Ágost, főerdőtanácsos, a máriabrunni cs. kir. erdészeti kísérleti állomás vezetője: Der Femelstreifenschlag als Versuchsobjekt.

Dr. *Schwappach Adám* porosz kir. titkos kormánytanácsos, az eberswaldi erdészeti akadémia tanára: Leitsätze zu dem Bericht über die Frage: Versuche und Untersuchungen in Mischbeständen.

Dr. *Sedlaczek Walter*, erdőmester a máriabrunni cs. kir. erdészeti kísérleti állomáson: Forstzoologische Nomenklatur.

Dr. *Zederbauer Imre*, a máriabrunni cs. kir. erdészeti kísérleti állomás felügyelője: Versuche über die Provenienz der Weissföhre.

G. A. Pearson (Északamerika): Comparative Meteorological Study of open Parks and Timbered Areas.

A. I. Jaenicke and Max H. Foerster (Északamerika): The Influence of Western Yellow Pine Forests on the Accumulation and Melting of Snow.

I. A. Newlin (Északamerika): Principles of Drying Lumber.

Reméljük, hogy a vészes idők elmúltával megtarthatjuk a tervbe vett kongresszust és — bár változott alakban — éppen hazánkban fog ujjászületni az erdészeti kísérleti állomások nemzetközi szövetsége. A szövetséges és semleges országok kollegáitól kapott magánleveleket egyöntetűen az a felfogás hatja át, hogy ha nem is lesz jelen mind a 25 állam képviselője, de a most vérrel és vassal összeforrasztott államok szaktársai annál nagyobb számmal és annál nagyobb lelkesedéssel jönnének hazánkba, amelyet éppen ez a háboru hozott közelebb hozzájuk és amely kétségen kívül lángoló barátsággal és kitörő örömmel üdvözlőné vállvetett békés munkához azokat, akik most velünk együtt öntözték vérükkel a mi hazánk földjét.

Róth Gyula.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halálozások. Hősi halált haltak: *Oláh Gyula* m. kir. erdőmérnökgyakornok, a cs. és kir. 61. gyalogezred tartalékos hadapródja márczius hó 3-án. A boldogult a marosvásárhelyi m. kir. állami erdőhivatal tisztikarához tartozott.

Herczeg Pálffy Miklós uradalmából eddig hősi halált haltak: *Hauptvogel Ignác*z erdész, *Koschatzky Lipót* és *Hanusch Ferenc*z alerdész és *Czichner Ágoston* erdőhivatali segéd.

Áldás és béke hamvaikra!

† **Dezséri Bobok Tivadar.** Mély sajnálattal értesülünk, hogy dezséri *Bobok Tivadar*, a rimamurány-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság erdőigazgatója, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja f. hó 6-án hivatali működésének 34. évében Rimabrézón elhunyt. Benne, a felvidéki magánerdőtisztikar egyik legjelesebb tagját gyászolják aki az alája rendelt nagy uradalom igazgatása körül nagy érdemeket szerzett. Béke hamvaira!

† **Bokor Róbert.** Még élénken lelkünkben él a Nagy Vincze miniszteri tanácsos elhunyt felett érzett őszinte fájdalom, amikor ismét egy újabb gyászesetről, a horvát-szlavonországi kincstári erdészeti szolgálat egy másik érdemes, vezető tisztviselőjének haláláról kell hirt adnunk tagtársainknak.

Folyó évi május hó 13-án életének 57-ik, ügybuzgó szolgálatának 33-ik évében meghalt Vinkovczen az ottani kir. főerdőhivatal főnöke, *Bokor Róbert* kir. főerdőtanácsos. Földi maradványait a család május 14-én Vinkovczeről elszállította Apatinba és 15-én délután az ottani családi sirboltban örök nyugalomra helyezte.

Bár tudtuk, hogy a megboldogultnak egyébként erős szervezetét már régebben komoly betegség lámadta meg, mégsem hittük el utóbbi időben gyakran hangoztatott halálsejtelmeit, melyek ime mégis valóra váltak. Elhunytával a horvát-szlavonországi kincstári erdészet és különösen a szlavoniai tölgyfagazdaság egy hozzáértő, lelkes szakemberrel, az államerdészeti tisztikar pedig egy kedves, nyíltszívü, igaz kollégával lett szegényebb.

Bokor Róbert Liptó megyében, Lubochnán született 1858. márczius 16-án. Besztercebányán a középiskolai, Selmeczbányán pedig az erdészeti akadémiai tanulmányokat elvégezvén és eleget tévén katonai kötelezettségének, 1882. december 14-én, mint erdő-

számvevőségi gyakornok az apatini m. kir. erdőhivatalnál a kincstári erdészeti szolgálat kötelékébe lépett. Ugyanitt 1884-ben II. osztályu erdőgondnokká, majd 1885-ben letévén az erdészeti államvizsgát, 1886-ban I. osztályu erdőgondnokká lépett elő. 1887-ben mint erdészjelölt a vinkovczei főerdőhivatalhoz helyeztetett át s ennek kerületében 1890-től 1898-ig II. és I. oszt. erdészeti, majd pedig főerdészi minőségben a jaminai kir. erdőgondnokság vezetője volt. 1898-ban a földmivelésügyi kormány megbizta őt a horvát-szlavonországi kincstári erdőgazdaság és igazgatás tanulmányozásával és egyuttal áthelyezte Budapestre és szolgálattételre a miniszterium erdészeti főosztályához osztotta be, ahol 1900-ban erdőmesterré neveztetvén ki, 1905-ig teljesített szolgálatot. Ekkor saját kérelmére Apatinba helyeztetett át a hivatalfőnökhelyettesi minőségben. Ebben a működési körben lépett elő 1908-ban erdőtanácsossá. Az 1909. év folyamán áthelyeztetett Vinkovczéra és megbizatos az ottani főerdőhivatal vezetésével. 1910-ben a főerdőtanácsosi cím és jelleg elnyerésével legfelsőbb kitüntetésben részesült, 1912-ben pedig való-ságos főerdőtanácsossá neveztetett ki.

Bokor Róbertet egész pályáján minden körülmények közt a feltétlen megbizhatóság, a puritán becsületesség és a szakunk és az ennek céljai iránti odaadó, őszinte lelkesedés jellemezte. Ezen egyéni tulajdonságai és ezeket kiegészítő nyíltszívűsége, mindent és mindenkit megértő, együttérezni tudó lelkülete révén mint erdőtisztnek az elismerés-, mint embernek és kartársnak pedig mindenkor az őszinte nagybecsülés és szeretet jutott osztályrészül. Épp ezért fájdalmas megilletődéssel és őszinte sajnálattal vettük gyászos hírét aránylag még korai elhunytának.

Órizzük meg emlékét igaz kegyelettel!

(K. I.)

500 év óta gyógyítanak csuvt, köszvényt, ischiast stb.

Trencsénteplicz

radioaktív kénes hőforrások és iszapfürdői. Szállodák fürdőkkel egybeépítve, azért egész éven át nyitva. Hidegvízgyógyintézet. Diétetikus konyha. *Uj fürdők. Uj szállodák. Uj iszapfürdők.* Házikurához: Kénes iszap- és vizszétküldés.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai és azok hozzátartozói a június 15-től szeptember 1-ig terjedő idő kivételével napi 8 koronáért szobát, ellátást, fürdő- vagy iszapkezelést kapnak. Aki ezt a kedvezményt nem veszi igénybe, de a fürdőigazgatóság házaiban lakik, a lakásnál és fürdőknél 50% kedvezményt élvez. Iszapszétküldésnél 10%.

Rövid hírek a hadbavonult kincstári erdőtisztekről. *Kitüntetést kaptak:* *Balás* Dezső m. kir. segéderdőmérnök, m. kir. tart. tüzérezászlós (vitézségi érmet). *Balás* Emil m. kir. erdőmérnök, m. kir. tart. honvédhadnagy (legfelső elismerést). *Györke* István m. kir. erdőmérnök, cs. és kir. tart. tüzérfőhadnagy (legfelső elismerést). *Jákói* Endre m. kir. erdőmérnökgyakornok, cs. és kir. tart. tüzérezászlós (vitézségi érmet). Az ellenség előtt elesett *Jurán* Miksa m. kir. segéderdőmérnök, cs. és kir. tart. hadnagy (a katonai érdemkereszt III. osztályát a hadiékítménnyel). *Tárczy* Pál m. kir. erdőmérnökgyakornok, m. kir. tart. honvédhadnagy (legfelső elismerést két ízben).

Megsebesültek: *Krause* Ágost m. kir. segéderdőmérnök, cs. és kir. tart. fővadász. *Tárczy* Pál m. kir. erdőmérnökgyakornok, m. kir. tart. honvédhadnagy (két ízben).

Hadifogságba jutottak: *Kriska* Samu m. kir. erdőmérnök, cs. és kir. tart. vadászhadnagy. *Krause* Tivadar m. kir. erdőmérnök, m. kir. tart. honvédhadnagy (Sterli Tomak). *Papp* Sándor m. kir. segéderdőmérnök, cs. és kir. tart. tüzérhadnagy (VerchnijaMullij). *Szilvay* József m. kir. segéderdőmérnök, m. kir. tart. honvédhadnagy (Woroncsek).

Egyéb hírek hadbavonult erdőtisztekről. Hadba vonultak:

Gróf Tisza István uradalmáról: ifj. *Erős* Rezső erdőmérnök; a volt román-bánáti 13. sz. határőrezredből alakult vagyonközség uradalmáról: *Balás* Sándor erdőigazgató, *Diaconovich* Sándor erdőtanácsos, *Bortan* Péter, *Pepu* Szilárd főerdőmérnökök, *Liuba* Péter, *Moldován* János, *Pascu* Pál erdőmérnökök mint főhadnagyok (déli harctér), *Goanta* Pál erdőgyakornok, tart. tüzérezászlós (déli harctér), *Simu* Simeon erdőgyakornok, tart. zászlós (megsebesült az északi harctéren), *Pallat* József erdőgyakornok, tart. zászlós (északi harctér), *Fotoc* Péter erdőgyakornok, hadapród-őrmester (délnyugati harctér) és *Maritia* Vazul erdőmérnök mint népfelklő; a mezőhegyesi ménesbirtokról: *Früstök* László m. kir. segéderdőmérnök, a cs. és kir. 34 gyalogezred tart. főhadnagya. Augusztus és szeptember hónapjában Auffenberg hadseregében harczolt. Sulyos gyomorhajjal a békéscsabai hadikórházban fekszik.

Szporny Gyula zirczi apátsági erdőmérnök mint népfelklő-főhadnagy helyi szolgálatot teljesít.

Binder Béla m. kir. főerdőmérnökre vonatkozóan azt a helyreigazító hirt kaptuk, hogy nem mint népfelklő-főhadnagy,

hanem mint szolgáltonkívüli viszonyban lévő honvédtiszt vonult be. Deczember óta egy közös árkászszázadnál szolgál és márczius eleje óta annak parancsnoka. Hat hét óta a déli harctéren van.

A deliblati homokpuszta sorsa. A deliblati homokpuszta tudvalevően 1898. óta gazdasági fenhatóság alatt állott. Minthogy a több, mint 50.000 holdas birtoknak tulnyomó része csakis erdőgazdaságilag művelhető, ez az állapot természetszerű nem volt. Örömmel fogadjuk tehát azt a hirt, hogy ez a kincstári birtok a közelmúltban ismét az illetékes erdészeti igazgatás alá került, s a lugosi erdőigazgatóság kerületéhez csatoltatott. Csupán a szőlőként kihasított s részben már egyesek birtokába átment területek nem vétettek — természetszerűen — erdészeti kezelésbe.

Csodálatosképen a gazdasági adminisztráció legnagyobb sikereit éppen — erdészeti téren érte el. Mig a régebbi (1898. előtti)

PÖSTYÉN

A HÁBORU DACZÁRA

NYITVA

Az összes FÜRDŐK, az összes SZÁLLÓK

teljes üzemben. Normális
vasuti forgalom (Budapest
ről 3¹/₄ óra közvetlen gyors
vonattal).

Egyesületünk tagjai az
eddig kedvezmények-
ben most is részesülnek.

erdészeti kezelést az jellemezte, hogy sohasem állott elegendő pénz rendelkezésére azokhoz a nagyszabású erdőültetvényekhez, amelyek ezen a területen szükségesek voltak, addig a gazdasági adminisztrációtól nem lehet megtagadni annak elismerését, hogy az erdészettől megtagadott, neki azonban engedélyezett hitelből bőségesen áldozott erdőültetvényekre is, különösen amidőn egy-két évi saját kezelés után meggyőződött arról, hogy ez a terület bizony sem telepítésre, sem szőlőművelésre vagy gyümölcsstermelésre, sem egyéb mezőgazdasági hasznosításra — egyes területek legeltetésén kívül — nem alkalmas. Az erdőültetésnek valóban nagyarányú kivitele azután az ott alkalmazott erdőtiszták, nevezetesen Mátyus József, Fekete János és Ajtay Jenő érdeme. (L. Ajtay Jenő: A deliblati kincstári homokpuszta ismertetése, Erdészeti Lapok, 1912. évi I. és II. f.)

A homokpuszta területéből szőlőnek kihalított területek állapota is oly silány, hogy *ma* már bizonyára nem telepítenének oda szőlőt s azok, akik az állam csábító szavára pénzt és temérdek munkát öltek annak a silány homoknak művelésébe, ezt kevés kivétellel bizonyynyal keservesen megbánták.

Hosszas küzködés, számos eredménytelen kísérletezés után végre megérlelődött a földművelésügyi miniszteriumban is az a meggyőződés, hogy a *ma* már főként erdőből álló homokpuszta kezelése nem való másnak kezébe, mint az erdészetébe. A megtelepített s gondos ápolást s főként áterdőlést igénylő ákáczosok kezelését az eddigi egyetlen erdőgondnok nem bírja ellátni. Hallomás szerint a területnek három vagy négy erdőgondnokságra való felosztása van tervbe véve. *Bund Károly.*

A háboru — és a vadászati tilalmak. A háboru okozta hiány egyfelől, a mezőgazdasági vadkárok lehető elkerülésének mai nagy fontossága másfelől a német birodalomban oda vezetett, hogy a fővad és őzállományt már az őszi és téli vadászatok során igen nagy mértékben apasztották. Most Ausztriában is hasonló rendszabályokhoz nyulnak. Így Salzburg tartomány kormányja a szarvasokra és őzbakokra vonatkozó tilalmi időt 1915-re teljesen felfüggesztette s hasonló intézkedésre készülnek Csehországban is.

A vadászok és vadászati személyzet kis száma mellett nálunk is nagy szükség van a fő- és őzvad lelővései idejének kitolására, még pedig

nem külön folyamodások alapján nagykesőn kiadott rendkívüli lelövési engedélyek, hanem megfelelő kormány rendelkezés után.

Az erdők Lengyelországban. Az Ausztria-Magyarország fennhatósága alá került petrikau-i kormányzóság erdeiről a P. Ll. junius 22. számában a következőket írja: Az erdők igen nagyok és értékesek; többnyire állami és nagyhercegi tulajdont képeznek. A lövészárokbeli harcok és az azokat követő gazdátlanság idejében ugy a katonaság, mint a parasztság sok erdőt kifosztott, egészben véve azonban az erdők károsodása nem nagy s e kárral szemben áll az a tény, hogy most sok paraszt bir új kerítéssel, számos jó faszerszámmal, sőt teljesen új házzal, anélkül, hogy a fa ára neki gondot okozott volna. Ami állami vagy czári birtok volt, az ismét állami kezelés alatt áll, mi mellett az orosz erdőri személyzet megtartották. A magánbirtok állami felügyelet alatt áll. A faállomány majdnem kivétel nélkül vágható koru, de jelenleg csakis katonai szükségletre vágják fát. A vadászat az osztrák vadászati törvények szerint gyakorolható.

A madarak és fák napjáról szóló iskolai jelentések V. évkönyve, mely az 1914. évi ünnepélyekről számol be, az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában és Fodor Árpád tanár, főtítkár szerkesztésében megjelent.

A 8 ives könyv 7700 iskola jelentéséből készült a tavalyi 6300-al szemben. A bevezetés hálásan közli a vallás- és közoktatásügyi miniszter és a hercegprímás elismerő iratait, az egyházi főhatóságoknak 31 állatvédelmi pásztorleveléről és a kir. tanfelügyelőségének 44 körrendeletéről számol be.

Erre következik a 72 kir. tanfelügyelőség és kirendeltség jelentéseinek áttekinthető ismertetése, Fiume és Horvát-Szlavonország magyar iskoláinak hiradása, majd a három statisztikai tábla, összefoglalás, középiskoláink természetvédelméről szóló szakasz és két mintaelőadás a madarak és fák napjára dr. Gaál István egyet. m.-tanár és Sztancsik László áll. polg. isk. tanár tollából. Az évkönyv ismét az intézmény nagymértékű fejlődéséről tesz tanuságot.

Faültetés 2672, az Országos Ifjusági Madárvédő Liga fogadalomtétele 3187, kirándulás 8441, közönség 3321 helyen volt. E nagy számok mind haladást és a nemzetnevelő intézmény boldogulását mutatják.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztli létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

Földmivelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére megengedem, hogy *Hubay* Zsigmond főerdőtanácsos saját kérelmére végleges nyugalomba helyeztessék s ebből az alkalomból neki sok évi hű és hasznos szolgálatai elismerésül a miniszteri tanácsosi címet adományozom.

Kelt Bécsben, 1915. évi június hó 11-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

BÁRÓ GHILLÁNY IMRE s. k.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Pető* Lajos kir. erdőfelügyelőt Kassáról Szegedre, *Bogdán* Géza kir. erdőfelügyelőt Nagyszebenből Kolozsvárra, *Kolosy* Béla kir. erdőfelügyelőt Nagyváradról Pozsonyba, dr. *Hoffmann* Gyula kir. erdőfelügyelőt Máramaroszigetről Nagyváradra, *Goró* Ferencz kir. erdőfelügyelőt Déváról Turócszentmártonba s egyidejűleg megbizta az ottani kir. erdőfelügyelőség vezetésével; továbbá megbizta *Czimra* József kir. erdőfelügyelőt a kassai, *Pászthy* Ferencz kir. erdőfelügyelőt pedig a nagyszebeni kir. erdőfelügyelőség vezetésével.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Lágler* Gyula főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. erdőtanácsost Visegrádról Lippára (főnökhelyettesnek), *Terényi* Sándor m. kir. erdőtanácsost Lippáról Lugosra (erdőrendezőnek), *Beuker* Róbert m. kir. erdőmérnököt pedig Lugosról Lippára (erdőrendezőnek).

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

I.

KÖRRENDELET

A m. kir. államerdők igazgatási hivatalainak hatásköre értékesítési ügyekben.

(Valamennyi kincstári erdőigazgatóságának, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.)

25388/1915/I/B/1. szám. — Az 1904. évi 60035. számú körrendelettel kiadott „hivatali hatáskör“ III. fejezetének az értékesítésre vonatkozó 20—24. §-ait 1916. évi január hó 1-től kezdve ezennel hatályon kívül helyezem és helyébe az idezárt mellékletben

foglalt hivatali hatáskört oly megjegyzéssel léptetem életbe, hogy abban az igazgatási hivatalok hatáskörébe utalt értékesítési esetek vannak felsorolva, miért is minden ezektől eltérő értékesítési esetben elhatározásom, illetve jóváhagyásom kikérendő.

Az új értékesítési hatáskörrel kapcsolatos versenytárgyalási árjavaslatok szerkesztése iránt külön körrendeletben fogok intézkedni.

Budapest, 1915. évi május hó 21-én.

Ghillány.

II.

KÖRRENDELET

értékesítési ügyekben.

A m. kir. államerdők igazgatási hivatalainak hivatali hatásköre.

25388/1915/I/B/1. szám. — Az igazgatási hivatalok hatáskörébe utalt ügyek:

1. *Erdőterményeknek* (ideértve a fő- és mellékhaszonvételek összes termékeit) *versenytárgyalás mellőzésével való eladása*: ha ez az értékesítés nem a kereskedelem vagy gyári ipar szükségleteinek kielégítésére szolgál és ha a bárczaeladásra fennálló szabályok korlátain belül, az erdőterményárjegyzék ártételeitől el nem térő árakon tervezetik.

2. *Erdőterményeknek versenytárgyalás útján való értékesítése és az eladási feltételek megállapítása.*

A) *Termelt, illetve az eladás céljaira előkészített anyagok értékesítése esetén*:

a) ha az anyagok értékesítése a termelés, illetve előkészítés befejezése után esetről-esetre tervezetik és egy-egy eladási csoportba fenyő- vagy lomblevelű lágyszonfaanyagokból, 1000-, tölgy és más lomblevelű kemény szonfaanyagokból 700 köbméternél, lágyszonfa vagy kemény tűzifából 4000 ürméternél nem nagyobb mennyiségű, fagyártmányokból és egyéb választékokból, illetve anyagokból és terményekből pedig 20.000 koronánál nem nagyobb értékű készletek foglaltatnak össze; továbbá

b) ha a kikiáltási ár meghatározásához alapul vett egységárak legfeljebb 10 százalékkal nagyobbak vagy kisebbek a földművelésügyi miniszter által évente jóváhagyott versenytárgyalási árjavaslat ártételeinél.

B) *Termeletlen anyagok értékesítése* esetén,

a) amennyiben *faanyagok* értékesítéséről van szó: ha csak egyes tővön álló törzsek egyenként való értékesítése terveztetik és a kikiáltási ár meghatározásához alapul vett egységárak legfeljebb 10 százalékkal nagyobbak vagy kisebbek a földmivelésügyi miniszter által évente jóváhagyott versenytárgyalási árjavaslat ártételeinél;

b) *egyéb anyagok* értékesítésénél: ha a kikiáltási ár meghatározásához alapul vett egységárak legfeljebb 10 százalékkal nagyobbak vagy kisebbek az erdőterményárjegyzék ártételeinél és az ugyanazon értékesítési helyen eladásra kerülő anyagok összes becsértéke 30.000 koronánál nem nagyobb.

3. *Erdőtermények eladása iránt tartott versenytárgyalások eredményének jóváhagyása:*

a) ha az igazgatási hivatal a versenytárgyalást a 2. pont értelmében saját hatáskörében írta ki és

b) ha a kikiáltási árat elérő vagy túlhaladó legmagasabb ajánlat elfogadása terveztetik s amennyiben a versenytárgyalás során különleges elbírálást igénylő jelenség nem merül föl.

4. *Feleslegessé vagy hasznavehetetlenné vált leltári tárgyak eladása:*

ha az értékesítés nyilvános versenytárgyalás útján terveztetik, az eladásra kerülő tárgyak becsértéke 1000 koronánál nem nagyobb és a legmagasabb ajánlat elfogadása terveztetik, mely azonban a kikiáltási árt eléri vagy túlhaladja.

Budapest, 1915. évi május hó 21-én.

Ghillány.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1915. évi június hóban.

A rövidítések magyarázata:

Az ákácza monografiája	— — — = Am.	Fából készült czukor és alkohol	— = Fcza.
Alapítványi kamat	— — — = ak.	Hadiségély	— = Hdsg.
Alapítványi tőketörlesztés	— — — = att.	Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	— = H. F.
Áltiszti segélyalap	— — — = Asa.	Hirdetési díj az E. L.	— = hd.
Atfuto bevétel	— — — = áb.	Hirdetési díj az „Erdő”-ben	— = Ehd.
Báró Bánffy D. alapítvány	— — — = BBA.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	— = ik.
Bedő Albert alapítvány	— — — = BAA.	Kedvezményes lapdíj	— = kld.
Bükküzifa romlása stb.	— — — = Btr.	Készpénzalapítvány	— = k. a.
Egyéb bevétel	— — — = Egy.	Külföldi fanemek tenyésztése	— = Kft.
Erdői facsemeték nevelése	— — — = Ecs.	Lakbér	— = lb.
Erdészeti Géptan	— — — = Egt.	Lapdíj (Erd. Lapok)	— = ld.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	— = EL.	Legelő-erdők berendezése	— = M. L.
Erdészeti Növénytan II. rész	— = Nvt. II.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	— = EOT.
Erdészeti rendeletek tára	— = Ert.	Népszerű növénytan	— = N. Nvt.
Erdészeti zsebnaptár	— = Npt.	Perköltség	— = Prk.
„Erdő” czimű lap	— = Eld.	Postaköltség	— = pk.
Erdőbecslés tan II. kiadás	— = Ebt.	Rendkívüli bevétel	— = rb.
Erdőőr	— = Eő.	Rendszeres növénytan I. R.	— = Rnt. I.
Erdőrendezéstán (Bel.)	— = Rz.	Szállaló Erdők Berendezése	— = Szeb.
Erdőrendezéstán (Fekete)	— = Rzf.	Tagsági díj	— = td.
Erzsébet királyné alapítvány	— = E. a.	Tangens-táblázatok	— = Tt.
Értékpapírok kamatai	— = Ék.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	— = TLa.
Értekezések az erdőrendezés köréből	— = Ée.	Titkári nyugdíjalap	— = t. ny. a
A fenyőfélék fájának összehasonlító szövetana	— — — = Fösz.	Tölgy és Tenyésztése	— = Töt.
		Wagner Károly alapítvány	— = WKa.

Gróf Andrássy Gyula erdőhiv. td. 16.—. Bartók Ernő Ecs. 3.—, pk. —45.
 Bózer Jenő td. 16.—. Budovszky János td. 16.—. Balaton Antal npt. 2.—, pk.
 —45. Béky Albert td. 4.—. Bóna Endre td. 8.—. Besztercebányai erdőg. hd.
 19-80. Bucsonyi egyházugond. hd. 28-45. Burdát János ak. 16.—. Cseleji József
 td. 8.—. Campeán János npt. 2.—, pk. —45. Csizik János Eő. 6.—, npt. 2.—. Dán
 Elek Eő. 6.—, pk. —40. Dragán Gyula td. 16.—. Ercsényi Béla td. 16.—. Gróf Erdődy
 Imre ak. 16.—. Erdélyi róm. kath. státus hd. 5.—. Ernyei Károly td. 8.—. Az „Erdő”
 cz. lapra 273-75. Földhitelintézet ék. 799.—. Fodor Lipót hd. 30.—. Fábian János td.
 16.—. Fekete János td. 16.—. Gasparcz Lajostd. 16.—. Ivanich Ferenc td. 16.—. Iszapi
 Gyula td. 16.—. Jancsó Gyula td. 16.—. Kecskemét város Kld. 3.—. Kacsanovszky
 József td. 10.—. Királyhalmi szakiskola Eő. 71-68. Kolozsvári erdőig. hd. 40.—.
 Lampel Róbert Eő. 6.—. Lehóczky János lb. 60.—. Lange János ld. 16.—. Lehrmann
 Béla td. 16.—. Lakner Ferencz npt. 2.—, pk. —45. Lollók József td. 16.—.
 Lux János td. 8.—. Mikes János ak. 10.—. Mayer Géza npt. 2.—, pk. —45.
 Marczali urad. ld. 8.—. M.-Vásárhelyi adóhiv. ld. 16.—, npt. 3.—, pk. —45.
 Mermesdi v. urb. hd. 37-75. Neusch Samu Eő. 6.—, pk. —55. Nyiry Dénes td.
 16.—. Orbán József td. 8.—. Orosz György npt. 2.—, pk. —45. Perszián Iván
 lb. 53.—. Petrikovich János td. 4.—. Poppr Emil ld. 16.—. Rónay Antal td.
 8.—. Rényi K. Szeb. —90. Révi körjegyző hd. 26-65. Rozáry Árpád td. 16.—.
 Rettich Károly td. 20.—. Simongáti urad. npt. 2.—, pk. —45. Seréli v. urb.

111. 21'85. Scholcz Hugó td. 16.—. Szabó Adolf Kld. 6.—. Schusztter András td. 16.—. Siegmund Konrád td. 16.—. Schwabik Ferencz td. 16.—. Schmuck Hugó td. 16.—. Sternberg Frigyes ak. 20.—. Schmidt József td. 16.—. Sarkaiczai v. urb. hd. 24'25. Selmeczi Casino-társulat ld. 7'20. Tóth István Eő. 6.—. Tihanyi László td. 16.—. Tótsóvári erdőhiv. hd. 19'90. Ungvári főerdőhiv. hd. 19'90. Vinkovcei főerdőhiv. hd. 19'80. Vársonkolyósi v. urb. hd. 26'70. Weyda Frigyes td. 16.—. Zsilymaczedparosenyi nenes közb. hd. 41'10.

Az „Erdészeti Lapok“ 1915. évi XIII—XIV. füzetének HIRDETÉSEI.

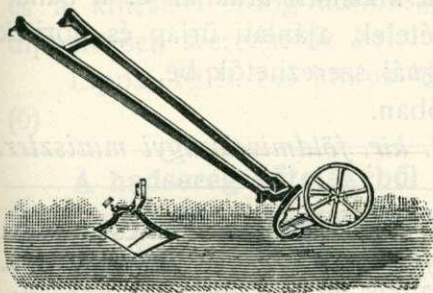
Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttal szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttal szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön melléletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékeltek.

Az egykerekes kézikapáló és töltőgető eke. Minden faiskolában nélkülözhetetlen az egykerekes kézikapáló és töltőgető eke.

Sulya 8 kiló, sortávolság tetszés szerint állítható — sulypont kerékre esik —, igen nagy munkaeredményével tetemes kézierőt

takaríthatunk meg. Könnyű és biztos kezelés tekintetében minden más hasonló eszközt felülmúl, jó, gyors és szép munkát végez, maga után barázdát nem hagy, csemetesorokat földdel nem borítja, a nagyobb gyomokat az ekevas elvágja, azok az eke előtt

nem torlódnak össze, csemetesorokban károsítás ugyszólván elő nem fordulhat, kézzel gyomlálás csak a csemetesorokban szükséges. Ezen készülék olcsósága feltűnő, ára 16 korona, töltőgetőfejjel 20 korona. *Stádel* Károly örökösei gépgyára *Győrött*. (1. IV. 4.)

Termelt fenyőhaszonfaeladás. 28743/1915/I/B/1. szám. — A kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz tartozó gyalui m. kir. erdőgondnokság hidegszamosi rakodóján készletezett 6382·02 m³ fenyőrönkfa és 363·28 m² négyélűre bárdolt fenyőfa, két eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

A zárt írásbeli ajánlatok 1915. évi július hó 19-én déli 12 óráig adandók be a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál, ahol azok július hó 20-án délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési feltételek, a faanyag méreteit és kikiáltási árát feltüntető kimutatás, ajánlati ürlap és boríték a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál beszerezhetők.

Budapest, 1915. évi június hóban.

(2) *M. kir. földmivelésügyi miniszter.*

Termelt fenyőhaszonfaeladás. (Rakodókon). 28757/1915/I/B/1. szám. — A mihályteleki erdőgondnokságban termelt 9430·94 m^3 fenyőhaszonfa, tizennégy eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1915. évi július hó 19-én déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán, a m. kir. erdőigazgatóságnál és július hó 20-án délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

A faanyag csoportosításának, a kikiáltási áraknak és a bánatpénzeknek kimutatása, árverési feltételek, ajánlati ürlap és boríték a besztercebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1915. évi június hóban.

(3) *M. kir. földmivelésügyi miniszter.*

Pályázati hirdetmény. 26681/1915. szám. — Temesvár szab. kir. város tanácsa ezzel *pályázatot hirdet* a Krassó-Szörény vármegye területén fekvő tinkovai és zsidenvári erdőnek gazdasági felügyeletével megbízott *városi erdőgazdai állásra.*

A pályázati kérvények, lehetőleg személyes bemutatkozás mellett, f. évi *július hó 31-ig* juttatandók a városi polgármesterhez. Az állás betöltése polgármesteri kinevezés útján történik.

A megkívántató elméleti képzettség: valamely középiskola négy osztályának sikeres elvégzése és az erdőőri szakvizsga. (Esetleg ezzel egyértékű más képzettség.)

Az állás javadalmazása:

1. évi 1600 K fizetés, mely öt évenkénti 10%-os nyugdíjba beszámító, korpótlékkal négy ízben emelkedik;

2. évi 300 K lótartási átalány és 36 K írószerátalány; A
 3. természetbeni járandóság: lakás, négy hold illetményföld, korlátolt számú marhatartás, 36 m^3 hasábtüzifa és az irodafűtésre 6 m^3 dorongtüzifa;
 5. igénye van családi pótlékra is.

Temesvár, 1915. évi június hó 21. napján.

(4) *Temesvár szab. kir. város tanácsa.*

Tüzifaeladás. 1858/1915. sz. — Az aradi kincstári erdőgondnokság területében a hajóvontató utak mentén termelt és a tő mellett készletezett 1203 *ürm* kemény hasábfá, 1031 *ürm* lágy hasábfá és 332 *ürm* kemény és lágy dorongfa, két eladási csoportban, zárt írásbeli versenytárgyalás útján fog eladatni.

Az ajánlatok 1915. évi augusztus hó 2-án déli 12 óráig nyújtandók be az alulírt m. kir. főerdőhivatalnál, hol azok augusztus hó 3-án délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték, valamint részletes adatok a m. kir. főerdőhivatalnál Lippa (Temes megye) és a kincstári erdőgondnokságnál Arad (Vécsey-utca 11. szám) díjmentesen szerezhetők be.

Lippa, 1915. évi június hóban.

(6) *M. kir. főerdőhivatal.*

A hadsereg kötelékéből végleg elbocsátott, 28 éves családos földmérő folyó évi augusztus 1-étől kezdve foglalkozást keres. Theodollittal, mérőasztalal, busszolóval mér, háromszögelésben, tagosításban, parcellázásban, alagcsövezésben, vasutépítésben gyakorlattal bir. Czim: *Dezső Rezső* földmérő, Józsefszanatorium (Békésgyula mellett). (7)

Fenyőtutajfaeladás. (1000 és 500 m^3 -es részletekben.) 29325/1915/I/B/l. szám. — A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság és a bustyaházai m. kir. erdőhivatal erdőgondnokságaiból az 1915. évben részben letutajozandó mintegy 41.500 m^3 1913. évi és 18.000 m^3 1914. évi termelésű lucz, és jegenyefenyőhaszonfa Máramarosszigeten az erdőigazgatóság hivatalos helyiségében 1915. évi július hó 26-án (huszonhatodikán) délelőtt 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok útján eladásra kerül.

Az ajánlatokat az árverést megelőző napon délután 4 óráig kell a máramarosszigeti erdőigazgatóság, illetve a bustyaházai erdőhivatalnál benyújtani. Az ajánlatok az erdőigazgatóságnál a fentebb megjelölt napon délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatnak.

A csoportok beosztását és kikiáltási árait feltüntető kimutatások, valamint a részletes versenytárgyalási feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok a nevezett erdőigazgatóság, illetve erdőhivatalnál beszerezhetők s ugyanezek az illető kerületbeli erdő- és faraktár-gondnokságoknál megtekinthetők.

Budapest, 1915. évi június hóban.

(8) *M. kir. földmivelésügyi miniszter.*

Termelt tölgyhaszonfa eladása. 29361/1915/I/B/1. szám. — A szomolnoki m. kir. erdőgondnokság kerületében 1914. évben termelt 1635·02 m^3 kéregben mért tölgyhaszonfa zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az írásbeli zárt ajánlatok legkésőbb 1915. évi július hó 29-én déli 12 óráig nyújtandók be a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál, ahol azok július hó 30-án délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és egyuttal szerződési feltételek, a faanyagok részletezése, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál megszerezhetők.

Budapest, 1915. évi július hóban.

(9) *M. kir. földmivelésügyi miniszter.*

Termelt fenyőhaszonfaanyagok eladása. 2224/1915. sz. — A lipitújvári főerdőhivatal lipitújvári faraktárban készletezett 880 tm^3 lucz- és jegenyefenyő szál- és rönkfa, továbbá 6 $ürm^3$ hántott fenyőműhasábfa kettő (2) eladási csoportban zárt írásbeli ajánlatok útján kerül eladásra.

Az ajánlatok, melyek legkésőbb 1915. évi augusztus hó 2-án délután 5 óráig nyújtandók be Lipitújaváron a m. kir. főerdőhivatalnál, augusztus hó 3-án délelőtt 10 órakor fognak a főerdőhivatal helyiségében nyilvánosan felbontatni.

Az eladásra bocsátott faanyagok részletezését, a kikiáltási árakat feltüntető egybeállítás, az árverési feltételek, valamint az ajánlati űrlap és boríték a lipitújvári főerdőhivatalnál beszerezhetők.

Lipitújavár, 1915. évi július hóban.

(10) *A m. kir. főerdőhivatal.*

ERDÉSZETI LAPOK

KÖZLÖNYE

Az „Erdészeti Lapok“ 1915. évi XIII—XIV. füzetének tartalma :

	Oldal
Értesítés az Erdészeti Lapoknak kettős füzetekben való megjelenése tárgyában	331
<i>Lonkay Antal</i> : Csemetekertek műtrágyázása	332
Földadó-elengedés a hadi állapot következtében	339
FAKERESKEDELEM. Faárverési eredmények. — A cserkéregüzlet	347
IRODALOM. <i>Lapszemle</i> . A sziléziai és az alpesi eredetű vörösfenyő. — Erdészeti kísérletek 1915. évi 1. és 2. füzete	352
KÜLÖNFÉLÉK. Halálozások. — † Dezséri Bobok Tivadar. — † Bokor Róbert. — Egyéb hírek hadbavonult erdőtisztekről. — A deliblati homokpuszta sorsa. — A háború és a vadászati tilalmak. — Az erdők Lengyelországban. — A madarak és fák napjáról szóló iskolai jelentések V. évkönyve	361
Változások és kitiüntetések az erdészeti szolgálat köréből	367
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. A m. kir. állami erdők igazgatási hivatalainak hatásköre értékesítési ügyekben	367
Az Országos Erdészeti Egyesületnél teljesített befizetések	370
HIRDETÉSEK	I—IV.

